

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

26

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Kraków 2008

Kolegium Wydawnicze Muzeum Historycznego Miasta Krakowa /

Editorial Board of the Historical Museum of the City of Krakow:

Michał Niezabitowski (przewodniczący / President), Elżbieta Firlet, Ewa Gaczoł, Grażyna Lichończak-Nurek, Wacław Passowicz, Stanisław Piwowarski, Jacek Salwiński, Maria Zientara

„Krzysztoforzy” Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa /

“Krzysztoforzy” Scientific Bulletin of the Historical Museum of the City of Krakow

Redaktor / Editor: Anna Biedrzycka

Współpraca redakcyjna / co-editor: Monika Burzyńska

Projekt graficzny / Graphic Design:

Monika Wojtaszek–Dziadusz

Ilustracje / Illustrations:

Bractwo Orlich Gniazd, Enea

oraz / and

I. Krieger, D. Kołakowski, J. Korzeniowski, R. Korzeniowski, E. Lang, H. Lück, R. Łapanowski, Z. Malinowski, M. Satała, J. Sehnejdra, M. Suchowiak, A. Susuł, T. Sztuka, A. Wojnar

Tłumaczenie artykułów z języka ukraińskiego / Translation of articles from the Ukrainian:

Joanna Dubrowska, Biuro Tłumaczeń VIVALANG;

Tłumaczenie artykułów z języka niemieckiego / Translation of articles from the German:

Peter Seraphin

Tłumaczenie streszczeń na język angielski / Translation of summaries into English:

Maria Piechaczek-Borkowska

Skład, przygotowanie do druku / Typesetting:

Inter Line SC

ISSN 0137-3129

© Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2008

Wydawca / Publisher:

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Rynek Główny 35

31-011 Kraków

tel. 012 422-32-64

www.mhk.pl

dyrekcja@mhk.pl

Nakład: 500 egz. / An edition of 500 copies

Druk / Print:

OMEKO Jan Dworżański

Kronika działalności Muzeum Historycznego Miasta Krakowa w 2007 roku

Informacje wstępne

Rok objęty tym sprawozdaniem należał do jednych z najważniejszych w wieloletniej historii Muzeum Historycznego Miasta Krakowa pod względem merytorycznym i administracyjno-organizacyjnym. W omawianym okresie nastąpiła kulminacja działań związanych z 750. rocznicą lokacji Krakowa na prawie magdeburskim. W miejskim programie obchodów tej niezmiernie ważnej rocznicy pierwszoplanowa rola przypadła Muzeum Historycznemu. Imprezy i wystawy przygotowane z tej okazji przez naszą instytucję uzyskały najwyższą ocenę zarówno szerokiej publiczności, jak i władz miasta oraz środowisk naukowych. Zamykając trzyletni cykl wystawienniczy, na który złożyły się m.in. ekspozycje: *Legends i tajemnice Krakowa. Od księcia Kraka po Piotra Skrzyneckiego* (2005), *Kraków w średniowiecznej Europie X–XIII wieku* (2006), zaprezentowaliśmy wielką monograficzną wystawę *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791*. Udostępniono ją publiczności 5 czerwca 2007 roku jako immanentną część uroczystej Sesji Rady Miasta Krakowa, która odbyła się w sali Teatru im Juliusza Słowackiego. W tym samym dniu wieczorem odbył się premierowy koncert powstałego z inicjatywy Muzeum oratorium *Cracovia est*. W uroczystej sesji Rady uczestniczyli goście z kraju i zagranicy, w tym byli prezydenci RP Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski, ks. kardynał Stanisław Dziwisz metropolita krakowski, dyrektor generalny UNESCO Kodchiro Matsuura, prezes Trybunału Konstytucyjnego Jerzy Stępień, prezydenci m.in. Magdeburga, Lipska, Norymbergii oraz wielu polskich miast, m.in. Warszawy i Wrocławia. Uczestnicy sesji w uroczystym pochodzie prowadzonym przez prezydenta Krakowa Jacka Majchrowskiego i przewodniczącego Rady Miasta Pawła Klimowicza w honorowej asyście Bractwa Kurkowego, poprzedzani orkiestrą udali się do Pałacu Krzysztofora, aby obejrzeć wystawę. Przybywających powitały fanfary, wywieszane w oknach proporce oraz kwiaty. Gości po ekspozycji oprowadzali pracownicy Muzeum wraz z dyrektorem Michałem Niezabitowskim.

Ekspozycję przygotował zespół pod kierownictwem Grażyny Lichończak-Nurek w składzie: Greta Czupryniak, Marta Marek, Jan Marek Suchowiak (aranżacja plastyczna),

Anna Śliwa-Suchowiak (opieka konserwatorska nad ekspozycyjnymi obiektami). Wystawie towarzyszył pomnikowy katalog, opracowany przez grono kilkunastu pracowników Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oraz muzealników i historyków z całej Polski. Redaktorem naukowym katalogu była Grażyna Lichończak-Nurek, która wspólnie z Gretą Czupryniak przygotowała także popularny tekst przewodnika po wystawie.

O godzinie 21 na estradzie pod Sukiennicami prezydent Krakowa Jacek Majchrowski wraz z gośćmi obchodów rocznicy lokacji, wziął udział w światowej prapremierze oratorium *Cracovia est* Dariusza Reguckiego. Słowo wstępne przed koncertem wygłosił prezydent Krakowa Jacek Majchrowski i dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Michał Niezabitowski.

W tym wyjątkowym dniu ekspozycję *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego* można było zwiedzać od godziny 23 do 4 rano, a obejrzało ją około 1550 osób.

Kolejnym ważnym wkładem muzeum w obchody rocznicy Lokacji było wydanie 6 czerwca we współpracy z „Dziennikiem Polskim” okolicznościowego numeru „Dziennika Lokacyjnego”, zawierającego wybór tekstów z realizowanego przez dwa i pół roku na łamach tej gazety cyklu pod tym samym tytułem, które zostały wzbogacone o popularną wersję historii Krakowa od czasów prehistorycznych po rok 1989. Autorami tego wydawnictwa byli Michał Niezabitowski, Wacław Passowicz i Witold Turdza.

Innym dokonaniem związanym z obchodami 750. rocznicy lokacji było oddanie do użytku trasy turystycznej na murach obronnych. Ukończony został remont murów na odcinku od baszty Pasamoników po basztę Stolarską, przy której zamontowano schody, co wraz z wykonaniem obejścia przy Bramie Floriańskiej stworzyło niekolizyjny ciąg spacerowy. Widzowie spacerujący tym odcinkiem murów zapoznawali się z przedstawionym na planszach kształtem dawnych murów krakowskich, odtworzonych w wizualizacji komputerowej przez Piotra Opalińskiego. Koncepcję trasy turystycznej opracowali Piotr Hapanowicz i Witold Turdza.

Oprócz głównej ekspozycji, o której wspominałem powyżej, Muzeum było organizatorem wystawy *Skarby krakowskich klasztorów – zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica*

Honorowi goście w drodze na otwarcie wystawy Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791, od lewej: kardynał Stanisław Dziwisz, metropolita krakowski, były prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, prezydent Krakowa Jacek Majchrowski; fot. J. M. Suchowiak

Powitanie gości wernisażu płatkami róż sypanymi z okien Pałacu Krzysztofory; fot. M. Suchowak

Nocne zwiedzanie wystawy – Kraków europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791, zwiedzający w kolejce do wejścia na wystawę; fot. M. Suchowiak

Otwarcie trasy turystycznej na Murach Obronnych – pierwsi widzowie; fot. M. Suchowiak

Prof. Heiner Lück z Magdeburga podczas sesji Kraków – dziedzictwo lokacji

śmierci św. Jacka Odrowąża (Janusz Tadeusz Nowak, Witold Turdza), którzy osiedli w Krakowie w tym samym czasie, kiedy miasto otrzymało przywilej lokacyjny. W ramach programu imprez jubileuszowych Muzeum współuczestniczyło w wydaniu wielu interesujących wydawnictw, z których na pierwszy plan wybijają się publikacje przygotowane we współpracy z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa *Kraków – studia nad rozwojem miasta* oraz *Atlas historycznych miast polskich, z. 1. Kraków*. Samodzielnie Muzeum wydało w wersjach językowych angielskiej i niemieckiej album *Kraków – dziedzictwo wieków*. Pośrednim nawiązaniem do idei samorządności, której początki łączymy z prawem magdeburskim, stanowił kolejny tom Biblioteki Krzysztoforskiej autorstwa Piotra Hapanowicza *Senatorowie województwa małopolskiego (1922–1939)*, który przekazaliśmy do rąk czytelników również w 2007 roku.

Muzeum Historyczne było współorganizatorem wraz z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa sesji naukowej *Kraków – dziedzictwo lokacji*.

Dobrze wypadł cykl imprez *Spotkania z średniowiecznym miastem*, przygotowany w Barbakanie. Cykl ten realizowaliśmy w zastępstwie odwołanego z przyczyn niezależnych od Muzeum projektu rekonstrukcji *Miasta średniowiecznego przy pl. Szczypańskim* (w procedurze przetargowej nie udało się wyłonić wykonawcy).

Poza imprezami i wystawami nawiązującymi do jubileuszu lokacji, prowadzono planową działalność statutową, w ramach której powstały interesujące ekspozycje m.in. w oddziale Dzieje i kultura Żydów krakowskich (Stara Synagoga) *W cieniu bożnic i kościołów*, w oddziale Dzieje Nowej Huty *Nowohucki design. Historia wewnątrz i ich twórcy 1949–1959* oraz *Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty* –

Pleszów, w oddziale teatralnym (Dom pod Krzyżem) *Gwiazda sceny krakowskiej* – Danuta Michałowska.

Sale i dziedzińce muzealne były sceną wielu interesujących imprez, z których za najciekawsze uznać należy *Turnieje rycerskie w Barbakanie*, *Koncerty muzyki klasycznej* (we współpracy z biurem podróży Marco der Pole), *Koncerty* w wykonaniu Krakowskiego Konserwatorium im. Witolda Lutosławskiego.

Wspólnie z Centrum Młodzieży im dr Henryka Jordana Muzeum prowadziło zajęcia z młodzieżą biorącą udział w tradycyjnych konkursach z cyklu *Czy znasz Kraków* (edycje dla gimnazjów i liceów województwa małopolskiego dla licealistów z całej Polski oraz młodzieży polonijnej), a także konkurs historyczny *Nowa Huta na fundamencie Krzyża. Historia Kościoła, parafii i duszpasterzy*.

Wygłaszano prelekcje, oprowadzano po wystawach oraz organizowano zyskujące coraz większą popularność warsztaty muzealne. Wielkim powodzeniem cieszyły się przeprowadzone z dużym rozmachem akcje przybliżenia mieszkańcom Krakowa i turystom muzealnych ekspozycji: *Noc Muzeów* – w maju oraz *Dzień Otwartych Drzwi Muzeów Krakowskich* – w listopadzie. Muzeum było też organizatorem tak znanych imprez, jak *Pochód Lajkonika*, *Konkurs szopek krakowskich*, współorganizatorem *Zjazdu Europejskich Bractw Kurkowych* oraz intronizacji Króla Kurkowego i Małego Króla Kurkowego.

Bardzo dobre wyniki uzyskano w zakresie promocji Muzeum, pozyskując do współpracy m.in. Izbę Reklamy Zewnętrznej, co umożliwiło prowadzenie szerokiej kampanii promocyjnej naszej wiodącej ekspozycji *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791*. Interesujący program działania, ciekawe ekspozycje i imprezy

Uczestnicy sesji Kraków – dziedzictwo lokacji

ułatwiły pozyskanie sponsorów, którzy wsparli finansowo działania Muzeum, dzięki czemu organizowane imprezy stały na wysokim poziomie oraz udało się w pełni zrealizować plany wydawnicze.

Jednocześnie wiele uwagi poświęcono realizacji zadań o charakterze administracyjno-organizacyjnym, zmierzających do uregulowania spraw własnościowych Pałacu Krzysztofory. Odbyto szereg spotkań z prezydentem Krakowa, z władzami Stowarzyszenia Historyków Sztuki, z przedstawicielami Polskiego Towarzystwa Historycznego, Urzędu Marszałkowskiego, uzyskując zapewnienie, że problem przywrócenia Muzeum własności całego Pałacu Krzysztofory zostanie pozytywnie rozpatrzony. W związku z tym muzeum opracowało nowy program użytkowania Krzysztoforów, którego realizacja pozwoli na niemal dwukrotne zwiększenie powierzchni wystawienniczej i przeznaczonej do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Przeprowadzono postępowanie przetargowe w celu wyłonienia wykonawcy projektu koncepcyjnego zagospodarowania całego Pałacu na cele muzealne. Efektem tych działań było zawarcie umowy na wykonanie prac projektowych z firmą Cempla i Partnerzy – Konserwacja Zabytków w zakresie kompleksowej modernizacji głównej siedziby Muzeum.

Jednocześnie prowadzono starania o przydzielenie na okres remontu lokali zastępczych z przeznaczeniem na magazyny zbiorów i pracownie konserwatorskie oraz o pozyskanie docelowego obiektu na magazyny, tak aby wyremontowany Pałac Krzysztofory w jak największej części służył publiczności. Cel ten udało się osiągnąć tylko połowicznie, bowiem budynek przyznany na magazyny zbiorów (jedno skrzydło szkoły przy ul. ks. Józefa Poniatowskiego) wymaga rozległych prac adaptacyjnych. Natomiast budynek przy ul. Stanisława ze Skalb-

mierza, który miał zapewnić doraźne miejsce przechowywania zbiorów w czasie remontu i realizacji inwestycji docelowej, czyli obiektu przy ul. ks. Józefa Poniatowskiego, tylko w małej części udostępniono Muzeum. Wszystko to wpływało negatywnie na tempo i zakres prac remontowych w Pałacu Krzysztofory. Wykonawcą remontu kondygnacji piwnicznej i parteru związanego z pracami prowadzonymi w ramach izolacji przedproży i fundamentów Pałacu Krzysztofory od strony ul. Szczepańskiej zostało Przedsiębiorstwo Budowlane FRANCUZ sp.j. Firma zwyciężyła w przetargu przeprowadzonym przez inwestora zastępczego renowacji Pałacu – Zarząd Rewaloryzacji Obiektów Zabytkowych Krakowa. Remont był finansowany był ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz Gminy Kraków.

W zróżnicowanym zakresie prowadzono prace renowacyjne w Domu pod Krzyżem i w budynku przy ul. Królowej Jadwigi 41. Przygotowano i częściowo przeprowadzono dyslokację części zbiorów oraz biur i pracowni muzealnych w związku z przygotowaniem do prac konserwatorsko-modernizacyjnych zachodniego skrzydła Pałacu Krzysztofory.

Do bardzo ważnych zadań organizacyjnych realizowanych w roku sprawozdawczym należało opracowanie koncepcji użytkowych nowo powstających oddziałów, tj. Muzeum Pamięci. Kraków lat okupacji 1939–1945 (ul. Lipowa 4, budynek dawnej fabryki „Emalia”) oraz Rynku Podziemnego. Program działań związanych z oddziałem przy ul. Lipowej został zaakceptowany 19 października 2007 roku przez Radę Programową nowo tworzonego muzeum, powołaną przez prezydenta Krakowa.

Zakres i charakter działań organizacyjnych został opisany w uaktualnionej w 2007 roku *Strategii działania Muzeum Historycznego Miasta Krakowa na lata 2007–2014*.

Portret Marii Sokolowskiej-Fabijańskiej, żony artysty, mal. Stanisław Fabijański, olej, płótno, ok. 1913, nr inw. 5987/III; fot. J. Korzeniowski

Zbiory

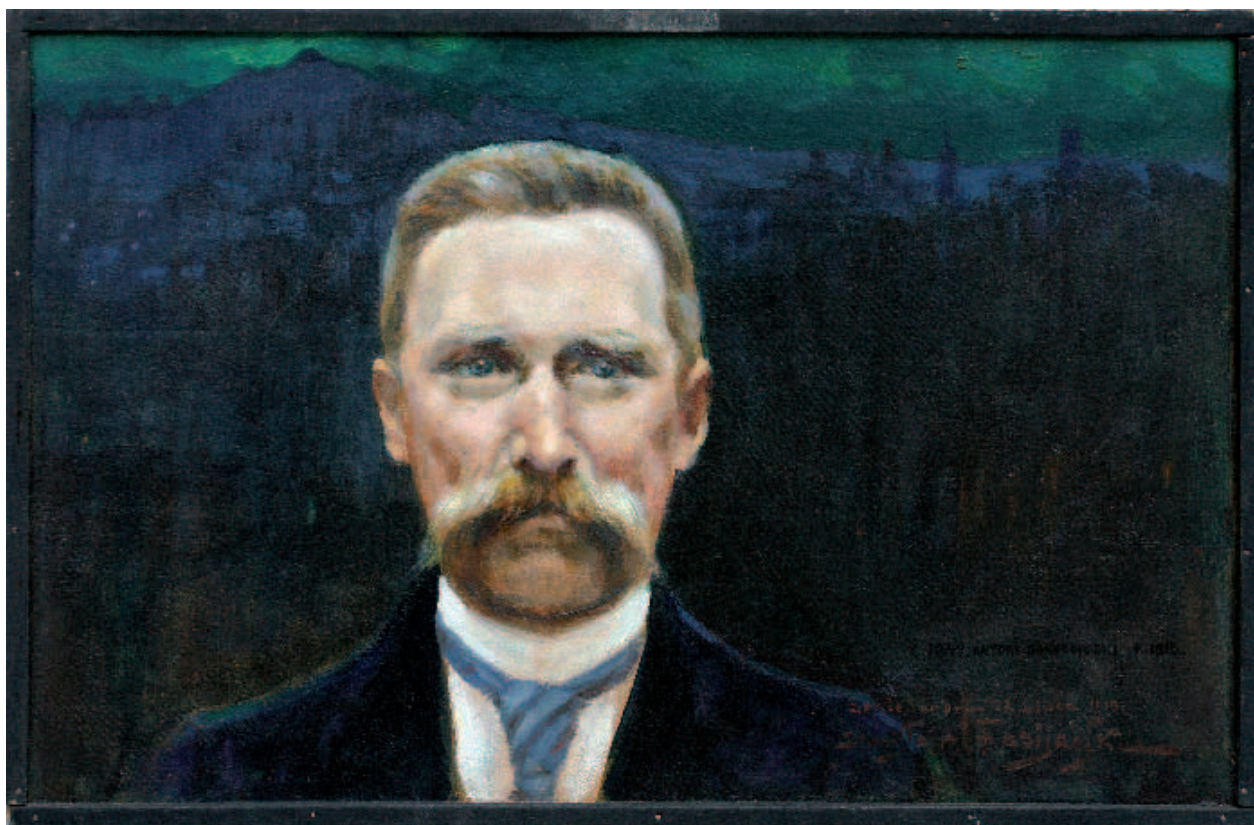
Zgodnie z wieloletnią praktyką zbiory muzealne powiększono na drodze zakupów oraz pozyskiwania darów, przekazów i depozytów. Kierowano się, tak jak dotychczas, zasadą wyboru mniejszej liczby, ale za to znacznie wartościowszych obiektów. Starano się przede wszystkim pozyskiwać przedmioty związane z okresem staropolskim. Realizacja tego programu była do pewnego stopnia ograniczona możliwościami finansowymi naszej instytucji oraz stanem rynku antykwarycznego, na którym rzadko pojawiały się obiekty odpowiadające przyjętym kryteriom. Zgodnie z przyjętą polityką gromadzenia, brano pod uwagę konieczność uzupełniania istniejących kolekcji oraz potrzeby wynikające z realizacji planów ekspozycyjnych zarówno tych najbliższych, jak i długofalowych. Starano się też poszerzać zbiory fotografii krakowskiej, przyjmując za kryterium ich wartość dokumentacyjną.

Najcenniejsze obiekty Muzeum zakupiło. Wśród pozyskanych w ten sposób muzealiów do najciekawszych należy kolekcja naczyń cynowych składająca się ze 147 obiektów powstałych na przestrzeni od XVII do XIX wieku. W kolekcji przeważają talerze, misy, puchary i kufle. Są to głównie wyroby niemieckie, które masowo importowano do Polski. Na uwagę zasługują też portrety malowane przez Erazma i Stanisława Fabijańskich, przedstawiające członków ich ro-

dziny. Zakupiono też wiele fotografii uznanych mistrzów tej dziedziny, m.in. z pracowni Ignacego Kriegera i Walerego Rzewuskiego, a także artystyczne zdjęcia Krakowa i Nowej Huty Henryka Hermanowicza oraz dokumentacyjne fotografie z pogrzebu Józefa Piłsudskiego oraz z parady kawalerii polskiej na krakowskich Błoniach 6 października 1933 roku. Poszerzono zbiór fotografii aktorskich przez zakup zdjęć Heleny Modrzejewskiej.

Kolekcja muzealnych judaiców wzbogaciła się o *Portret Żyda* namalowany przez Antoniego de Brade około 1939 roku, zakupiono także torebkę do żydowskiego stroju kobiecego z XIX wieku. Istniejący zbiór introligatorski powiększył się o komplet narzędzi należących do znanego mistrza introligatorskiego Marcelego Siemińskiego, związanego z warsztatem Jahodów. Wśród obiektów nabytych z myślą o uzupełnieniu ekspozycji krakowskiego domu mieszczańskiego w Kamienicy Hipolitów, oprócz obrusów, makatek, bielizny pościelowej i drobnych przedmiotów codziennego użytku, na uwagę zasługuje parawan neorokokowy, dwuskrzydłowy z XIX wieku. Wśród obiektów rzadkich należy wymienić sygnet bramkarza Klubu Sportowego „Garbarnia” Mariana Gregorczyka z 1931 roku.

W zespole złożonym z darów i przekazów przeważały fotografie. Ważny ze względów dokumentacyjnych jest zestaw zdjęć wykonanych przez Wiesława Majkę w cyklu *Życie Krakowa w latach 90. XX wieku w fotografii*. Otrzy-

Portret Antoniego Sokołowskiego, mal. Stanisław Fabjański, olej, płótno, ok. 1915, nr inw. 5985/III; fot. J. Korzeniowski

Autoportret Erazma Fabjańskiego, olej, płótno, ok. 1870, nr inw. 5984/III; fot. J. Korzeniowski

Portret Marii Babireckiej, primo voto Fabjańskiej, secundo voto Sokołowskiej, malarz nieustalony, olej, płótno, 2 połowa XX w., nr inw. 5986/III; fot. J. Korzeniowski

Torebka do żydowskiego stroju kobiecego, XIX w., nr inw. 942/VII; fot. J. Korzeniowski

Parawan neorokokowy, dwuskrzydłowy, XIX w., nr inw. 5983/III; fot. J. Korzeniowski

Fragment kolekcji naczyń cynowych składającej się ze 147 obiektów od XVII po XIX w., nr inw. 1344/III, 1365/II, 1412/II; fot. J. Korzeniowski

Pamiątkowy sygnet bramkarza Garbarni Mariana Gregorczyka, złoto, 1931, nr inw. 5978/III; fot. J. Korzeniowski

Sztandar Związku Strzeleckiego z Żydaczowa (awers i rewers), jedwab, haft ręczny, XX-lecie międzywojenne, nr inw. 5979/III; fot. J. Korzeniowski

maliśmy też interesujący zbiór obiegowej waluty monarchii austro-węgierskiej z XIX i początku XX wieku. Zasób muzealny w ciągu omawianego roku wzrósł o 1300 eksponatów (zakupy – 484, dary – 397, przekazy – 419) i osiągnął liczbę 80 402 obiektów.

Wzrosły również zasoby biblioteczne i archiwalne. Zakupiono 243 woluminów książek, 38 tytułów czasopism oraz 1249 sztuk materiałów archiwalnych.

Pracownicy konserwatorskie, poza rutynową pracą związaną z przeglądami konserwatorskimi obiektów znajdujących się na wystawach i w magazynach zbiorów, opiniowania obiektów użyczonych przez Muzeum oraz wypożyczonych z innych instytucji, muzeów i od osób prywatnych, przeprowadziły częściową lub całkowitą konserwację bardzo wielu obiektów ekspozycyjnych na dużych wystawach: *Skarby krakowskich klasztorów – zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża oraz Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791.*

Wiele uwagi poświęcono też obiektom pozyskiwanym w drodze wykopaliskowych prac archeologicznych prowadzonych w podziemiach krakowskiego Rynku. Pracownia metalu prowadziła wstępne prace czyszczące i zachowawcze przy znaleziskach metalowych. Poszczególne pracownice wykonały całkowite i częściowe zabiegi renowacyjne przy następującej liczbie obiektów: malarstwa i rzeźby – 149, papieru – 36, metalu – 310, tkanin – 18, mebli – 20, zegarów – 7. Łącznie pracownice konserwatorskie wykonały zabiegi przy 540 obiektach. Wykonały 139 przeglądów i sporządziły opinie.

Ekspozycje, które nie były wystawiane na własnych ekspozycjach, Muzeum wypożyczało na wystawy organizowane przez inne muzea. Samo również korzystało z wypożyczeń z innych instytucji muzealnych, archiwów, bibliotek i osób prywatnych. Muzeum użyczyło innym instytucjom 529 eksponatów, natomiast wypożyczyło na własne wystawy 2684 obiekty.

Obiekty z naszych zbiorów pokazywane były m.in.: w Muzeum Historii Moskwy, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Muzeum Narodowym w Kielcach, Muzeum Historii Miasta Tarnobrzega, Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Okręgowym w Sandomierzu, Muzeum Kuriat w Świdnicy, Muzeum Okręgowym w Rzeszowie, Muzeum w Sosnowcu, Muzeum Lubelskim w Lublinie.

Nasze muzeum wypożyczało obiekty m.in. od: Muzeum Archeologicznego w Krakowie, Muzeum Etnograficznego w Krakowie, Muzeum w Bochni, Muzeum Historii Katowic, Muzeum Starego Teatru w Krakowie, Muzeum Narodowego w Krakowie, Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Muzeum Narodowego w Warszawie, Zamku Królewskiego na Wawelu, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Muzeum Historycznego Miasta Magdeburga, Archiwum Państwowego w Krakowie, Archiwum Kapituły Katedralnej na Wawelu, Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, Biblioteki Jagiellońskiej, Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie, Instytutu Archeologii UJ, Zakonu oo. Dominikanów w Krakowie.

Ofiarodawcami i przekazującymi były osoby i instytucje, którym w tym miejscu składamy wyrazy serdecznych podziękowań: Kazimierz Borelowski, ks. infułat Jerzy Bryła, Leszek Dutka, Stanisław Dyrda, Leszek Dziedzic, Tomasz Hapka, Marta Ingarden, Stefan Kmiciek, Zofia Korpak, Ryszard Kucharski, Janina Lorek, Wiesław Majka, Teresa Mastalska-Chwiejczak, Stefan Mierowski, Jerzy Napieracz, Michał Niezabitowski, Janusz Nowak, Wacław Passowicz, Stanisław Piwowarski, Jerzy Sołga, Anna Spiss, Joanna Strzyżewska, Jerzy Turbasa, Witold Turdza, Leszek Wąs, Agata Wójcik, Andrzej Żurawski, Henryk Życzyński, Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie, Narodowy Bank Polski w Warszawie, Prezydent Miasta Krakowa.

Otwarcie wystawy Kraków – europejskie miasto prawa magdeburckiego 1257–1791, honorowi goście witani w bramie Muzeum przez dyrektora Michała Niezabitowskiego; pierwszy z lewej metropolita krakowski kardynał Stanisław Dziwisz, w środku były prezydent RP Aleksander Kwaśniewski w towarzystwie prezydenta Krakowa Jacka Majchrowskiego; fot. J. Korzeniowski

750. rocznica lokacji Krakowa

Przez cały rok trwały intensywne prace nad programowym i organizacyjnym przygotowaniem do obchodów 750. rocznicy lokacji Krakowa na prawie magdeburkim. Uczestniczo w pracach Rady Programowej Obchodów, opiniując proponowane działania (Michał Niezabitowski, Grażyna Lichończak-Nurek, Jacek Salwiński, Waław Passowicz).

Trwały prace zespołu realizującego przygotowanie makiet Krakowa (Marta Marek, Piotr Opaliński) oraz zespołu badaczy kierowanego przez Waldemara Komorowskiego. Makiety zostały w większości wykonane w formie umożliwiającej prezentację na wystawie przez Studio Projektowe Modele Architektoniczne GOTTWALD. Ukończono prace nad scenariuszem i katalogiem wystawy *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburckiego 1257–1791* (Grażyna Lichończak-Nurek z zespołem). Wystawę uroczystie otwarto 5 czerwca 2007 roku. W związku z odstąpieniem od realizacji rekonstrukcji *Miasta średniowiecznego* przygotowano program *Spotkań z średniowiecznym miastem*, które w ciągu sezonu letniego zrealizowano w Barbaka-

nie (Łukasz Walas). W ramach obchodów rocznicy lokacji zorganizowano uroczysty koncert, w trakcie którego przedstawiono premierowe wykonanie oratorium *Cracovia est* (kompozytor Dariusz Regucki, wykonanie Orkiestra i Chór Opery Krakowskiej, Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Krakowie, partie solowe Zbigniew Wodecki, Andrzej Gaździcki, Beata Czernecka, dyrygent Piotr Sułkowski).

Jak już wspomniano, Muzeum współorganizowało sesję naukową *Kraków – dziedzictwo lokacji* (Grażyna Lichończak-Nurek, Michał Niezabitowski). Pracownicy Muzeum przygotowali dwie wystawy prezentujące dorobek naukowy krakowskiego środowiska naukowego, związany z rocznicą lokacji, pod nazwą Biblioteka Lokacyjna (Maria Kwaśnik). Z inspiracji Muzeum i przy udziale autorskim pracowników przygotowano kilka monumentalnych wydawnictw, m.in. *Kraków – nowe studia nad rozwojem miasta* (Michał Niezabitowski, Elżbieta Firlet, Jacek Salwiński). Muzeum było również wydawcą, wspólnie z redakcją „Dziennika Polskiego” popularyzującego wiedzę o Krakowie okresu lokacji „Dziennika Lokacyjnego”.

Premierowe wykonanie skomponowanego na zamówienie Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oratorium Cracovia est, kompozytor Dariusz Regucki, wykonanie Orkiestra i Chór Opery Krakowskiej, Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Krakowie, partie solowe Zbigniew Wodecki, Andrzej Gaździcki, Beata Czernecka, dyrygent Piotr Sułkowski

Wernisaż wystawy Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża, na pierwszym planie pełnomocnik prezydenta miasta Krakowa ds. kultury Janusz Sepioł w rozmowie z redaktorką Katarzyną Bik i kuratorem wystawy Witoldem Turdzą, z lewej wicedyrektor Muzeum Historycznego Waclaw Passowicz; fot. J. Korzeniowski

Fragment ekspozycji Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża, zabytkowe tkaniny, w tym ornaty i kapy; fot. J. Korzeniowski

Fragment wystawy Nowohucki design. Historia wnętrz i ich twórcy w latach 1949–1959; fot. M. Suchowiak

Wystawy

Omawiany rok był czasem podsumowania trzyletniego programu pracy Muzeum nakreślonego przez Michała Niezabitowskiego po objęciu stanowiska naczelnego dyrektora. Plan ten za główną ośnowę przyjmował wszystkie te działania badawcze, wystawiennicze i popularyzatorskie, które wiązały się z 750. rocznicą lokacji miasta na prawie magdeburskim. Po wystawach przedstawiających Kraków poprzez pryzmat mitów i legend, a następnie Kraków przedlokacyjny jako ważny ośrodek wczesnośredniowiecznej chrześcijańskiej Europy, przyszła kolej na ukazanie Krakowa jako miasta prawa magdeburskiego. Ekspozycja poświęcona tej problematyce była zwińczeniem działań Muzeum podjętych w ramach obchodów 750. rocznicy wydania przywileju lokacyjnego księcia Bolesława Wstydlivego. Otwarcie tej ekspozycji było też punktem kulminacyjnym miejskiego programu obchodów Święta Miasta. Więcej na temat samej ekspozycji pisze w tym zeszycie rocznika „Krzysztofor” Grażyna Lichończak-Nurek.

Drugą, ściśle łączącą się z rocznicą lokacji wystawą była ekspozycja zamykająca cykl wystaw *Skarby krakowskich klasztorów*, która ukazywała zbiory zakonu dominikanów. Była to już 15. ekspozycja z tego cyklu wystaw organizowanych przez Muzeum Historyczne od 1992 roku. Wystawa została przygotowana dzięki życzliwej zgodzie władz klasztornych. W tym miejscu dziękujemy wszystkim dominikanom, którzy przyczynili się do jej realizacji, a w szczególności: o. przeorowi Jakubowi Kruczkowi, o. przeorowi Adamowi Sulikowskiemu, o. Janowi Spie-

żowi, o. Zbigniewowi Krysiewiczowi, o. Markowi Miłowickiemu. Wystawa ta wpisała się ponadto w uroczystości 750. rocznicy śmierci św. Jacka Odrowąża, pierwszego polskiego dominikanina.

Na wystawie pokazaliśmy różnego rodzaju pamiątki wy pożyczzone z krakowskiego klasztoru dominikanów. Do tej pory nie były one pokazywane w tak obszernym wyborze poza murami klasztornymi. Do najcenniejszych dzieł malarskich zaprezentowanych na wystawie należały dwie kwatery tzw. tryptyku dominikańskiego, malowane z obu stron, pochodzące z około 1465 roku, przedstawiające Pokłon Trzech Króli i Biczowanie oraz Ostatnią Wieczerzę i Zwiastowanie. Wśród innych pokazanych obrazów wymienić należy m.in.: Koronację Matki Boskiej z 1 ćwierci XVI wieku (obraz wzorowany na drzeworycie Albrechta Dürera), Anioły karmiące św. Dominika i jego uczniów autorstwa Tomusza Dolabelli z 1 połowy XVII wieku, Głowę Marii (także wzorowaną na obrazie Dürera z 1512 roku), Drzewo genealogiczne św. Dominika i dominikanów, (1608), wizerunek św. Judy Tadeusza namalowany przez Łukasza Orłowskiego w 1751 roku, *Epitafium Macieja Lawendy*, stolarza krakowskiego zmarłego w 1578 roku, Wizję św. Zofii, pochodzący z 1813 roku obraz Michała Stachowicza oraz cztery dokumentacyjne obrazy przedstawiające wnętrze kościoła dominikanów przed i podczas pożaru w 1850 roku autorstwa Teodora Baltazara Stachowicza.

Najcenniejsze rzeźby pokazywane na wystawie powstały pod koniec XIV oraz na początku XVI wieku. Była to alabastrowa figurka Matki Boskiej zwanej Jackową i dwa przedstawienia Chrystusa Frasobliwego i Chrystusa Zmar-

Otwarcie wystawy Danuta Michałowska. Gwiazda sceny krakowskiej, na pierwszym planie artystka, przemawia prof. Jacek Popiel, dziekan Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, fot. J. Korzeniowski

tychwstałego, oba z 1 ćwierci XVI wieku. Zwracała też uwagę mało znana rzeźba Konstantego Laszczki z 1915 roku – Projekt sarkofagu Iwona Odrowąża, nawiązujący do średniowiecznych tumb grobowych.

Bogato reprezentowane było rzemiosło artystyczne. Pośród relikwiarzy najbardziej eksponowane miejsce zajmował relikwiarz puszkowy na głowę św. Jacka, ofiarowany dominikanom przez króla Zygmunta III Wazę jako wotum za zwycięstwo pod Smoleńskiem w 1611 roku. Kolejne niezwykle interesujące relikwiarze to: relikwiarz Krwi Chrystusa z początku XV wieku, relikwiarz Drzewa Krzyża Świętego, wykonany w 1637 roku w Wilnie, relikwiarz św. Dominika z 2 ćwierci XVIII wieku i relikwiarz św. Tomasza z Akwinu z początku XVIII stulecia.

Do najwspanialszych wyrobów złotnictwa zaliczyć należy późnobarokową monstrancję, wykonaną w 1756 roku, pochodzącą z klasztoru w Podkamieniu. W jej zwieńczeniu został umieszczony wieniec ślubny z XVI wieku, według tradycji należący do królowej Bony.

Bardzo okazałe prezentowały się księgi liturgiczne: mszały, antyfonarze, graduały, psalterze z XIV–XVII wieku. Wiele z nich ozdobiono pięknymi miniaturami i inicjałami.

Eksponowane miejsce w zbiorach dominikanów zajmują tkaniny. Wśród pokazywanych na wystawie w Pałacu Krzysztofory wyróżniał się renesansowy ornat z początku XVI wieku z altembasu, z kolumną składającą się z trzech medalionów z Matką Boską i świętymi. Uwagę zwracała też haftowana preteksta (ozdobna część ornatu albo kapy, zwana kolumną), wykonana najpewniej w Czechach około 1380 roku, a także pochodzące z końca XV stulecia kapa

i pary dalmatyk z altembasu florenckiego. Cennymi zabytkami były też chorągwie kościelne. Jedna z nich, wykonana po 1648 roku, przedstawia wizję św. Jacka, druga, pochodząca z 1636 roku, wyobraża Madonnę z Dzieciątkiem i dwoma świętymi dominikańskimi.

Autorami scenariusza i aranżacji wystawy byli Janusz Tadeusz Nowak i Witold Turdza.

W styczniu 2007 roku Muzeum we współpracy z Radą Dzielnicy VII przygotowało wystawę *Pejzaż zwierzyński*, na której zaprezentowano prace dzieci i młodzieży biorącej udział w konkursie na pejzaż dzielnicy Zwierzyniec. Ze 150 prac wybrano 130, które nagrodzono i pokazano na wystawie, otwartej w obecności przewodniczącego Rady Dzielnicy VII przez dyrektora Michała Niezabitowskiego. Kuratorem wystawy był Jerzy Segda.

Następną styczniową wystawę otwarliśmy w Galerii Pałacu Krzysztofory. Była to ekspozycja fotografii wykonanych przez znakomitego fotografa, dziennikarza, poetę, krytyka literackiego Jakuba Ciećkiewicza. Wystawę sponsorowała Elektrociepłownia Kraków SA. W otwarciu uczestniczyli licznie przybyli pracownicy zakładu, dziennikarze, miłośnicy fotografii. Nosila ona tytuł *Zagubiony w elektrociepłowni*. Przez prawie rok o różnych porach dnia i nocy artysta wędrował po elektrociepłowni i odkrywał jej fascynujące piękno, które utrwałal aparatem fotograficznym. Zdjęcia Ciećkiewicza to pełne uroku obrazy – obiekt techniki ukazał nowe oblicze. Kuratorem ekspozycji ze strony muzeum był Jerzy Zwolański.

W lutym Muzeum przygotowało i oddało pod osąd publiczności cztery nowe ekspozycje. Najciekawsze z nich to

Wystawa II Festiwalu Plakatu Reklamowego Wakacje w Polsce, w Barbakanie; fot. M. Suchowiak

wystawy: *Nowohucki design. Historia wnętr i jej twórcy w latach 1949–1959*, *Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża* (tę omówiłem powyżej) oraz *Marcin Samlicki. Malarstwo. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni*.

Każda z wymienionych wystaw dotyczyła innej sfery życia i działalności, każda oprócz wartości poznawczych niosła duży ładunek estetyczny, a wszystkie odznaczały się bardzo dobrą aranżacją. Największą, wymagającą wiele trudu, a zarazem złożoną z największej liczby różnorodnych dzieł sztuki i dokumentów, była ekspozycja dominikańska, znakomicie wpisująca się w obchody 750. rocznicy lokacji Krakowa. Pozostałe wystawy lutego zaprezentuję w kolejności ich otwarcia.

Wystawa *Nowohucki design. Historia wnętr i ich twórcy w latach 1949–1959* była prezentowana w oddziale „Dzieje Nowej Huty”. Na wystawie, której celem było pokazanie specyfiki wnętrza Nowej Huty, zaprezentowano zdjęcia i plany zarówno najbardziej znanych obiektów, takich jak Centrum Administracyjne Huty im. Lenina (obecnie ArcelorMittal Poland SA, oddział Kraków), jak i budowle powstałe w obrębie placu Centralnego, a także inne, mniej znane obiekty użyteczności publicznej wzniesione w stylu realizmu socjalistycznego. Wnętrza publiczne Nowej Huty stanowią nierozdzielalną część historii polskiego socrealizmu (1949–1956). Na ich kształt wpłynął fakt, że ich projektantów łączył silny związek z tradycją sztuki międzywojennej, zwłaszcza z warszawską spółdzielnią Ład, założoną w 1926 roku.

Większość budowli i ich wnętrza powstała na deskach kreslarskich architektów skupionych wokół powołanej w 1951 roku Pracowni Projektowania Wnętrz, którą kierował prof. Marian Siegmund. Projekty tych realizacji,

szczęśliwie ocalałe, pokazaliśmy na wystawie. Uzupełniały je meble projektu Sigmunda z sali konferencyjnej Centrum Administracyjnego HiL.

Przemiany zaszły po śmierci Stalina i odejście od socrealizmu, wyzwoliły nowe pomysły, m.in. Janusz i Marta Ingardenowie zaprojektowali na osiedlu B-32 (dzisiaj Szklane Domy) blok nazwany szwedzkim. Jego parterowe wnętrza, projektowane m.in. przez Zbigniewa Szpyrkowskiego, Irenę Pać-Zalesną i Kazmierza Syrkę, były już modernistyczne. Interesujące plany tej realizacji udostępniła Muzeum Maria Ingarten. Na wystawie zgromadzono ponadto dokumentację fotograficzną najciekawszych wnętrza. Wiele z nich można było zobaczyć po raz pierwszy. Zainteresowanie też wzbudzał pochodzący z lat 50. komplet mebli z prywatnego mieszkania, a także przedmioty codziennego użytku przekazane na wystawę przez mieszkańców Nowej Huty, kolekcjonera Marka Sosenkę oraz wypożyczone przez Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie. Kuratorem tej wystawy był Leszek Sibila.

7 lutego 2007 roku w Kamienicy Hipolitów została otwarta wystawa *Marcin Samlicki. Malarstwo. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni*. Samlicki był studentem krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych, uczniem Jana Stanisławskiego i Józefa Mehoffera. Należał do artystycznej bohemy Krakowa początku minionego wieku. Występował w kabarecie Zielony Balonik. Przez kilkanaście lat mieszkał we Francji, odbył studia w Paryżu. Zmarł tragicznie w 1945 roku. Uchodzi za jednego z najbardziej utalentowanych malarzy, promotora polskiego koloryzmu. Uprawiał głównie malarstwo pejzażowe. Oprócz pejzaży malował wiele portretów, oddawał znakomicie charakter i osobowość przedstawianych postaci.

Wystawa Najciekawsze nabytki Muzeum Historycznego Miasta Krakowa 2007, pokaz kolekcji medalionów rodziny Kałkowskich, przemawia prof. Leszek Kałkowski; fot. J. Korzeniowski

Wystawa Najciekawsze nabytki Muzeum Historycznego Miasta Krakowa 2007, pokaz kolekcji medalionów rodziny Kałkowskich; fot. J. Korzeniowski

Prezentacja wydawnictw z okazji 750. rocznicy lokacji Krakowa – Biblioteka Lokacyjna, sala Fontany Pałacu Krzysztofora; fot. J. Korzeniowski

W otwarciu wystawy uczestniczył przewodniczący Rady Miasta Bochni Ryszard Najbarowski oraz dyrektor Muzeum Ziemi Bocheńskiej Tadeusz Flasz. Kuratorem wystawy był Łukasz Biały.

W marcu otwarto wystawę zmienną w oddziale teatralnym w ramach stałego cyklu *Gwiazda sceny krakowskiej*. Bohaterką ekspozycji była Danuta Michałowska, krakowianka z pokolenia Kolumbów. Teatrem pasjonowała się od lat szkolnych, biorąc udział w okolicznościowych akademiach. Należała do tej grupy młodych polonistów, którzy wbrew tragicznym okolicznościom hitlerowskiej okupacji, gdy polskie słowo było zakazane, związała się z Teatrem Rapsodycznym zwanym Teatrem Słowa, Mieczysława Koltarczyka. W tym konspiracyjnym teatrze przeżyła swój debiut sceniczny. Należała wraz z Karolem Wojtyłą do pierwszego zespołu rapsodyków. Praca w nim wywarła największy wpływ na jej pojmowanie roli teatru i roli aktora. Już po wojnie na scenach tego teatru powstały jej najważniejsze kreacje sceniczne, m.in. Tatiany w *Eugeniuszu Onieginie* Aleksandra Puszkina. Pięknie wypowiedane „wszechmocne słowo”, o niewyobrażalnych do przecenienia możliwościach kreacji leżało u podstaw artystycznych Teatru Rapsodycznego. Danuta Michałowska jest mistrzynią słowa.

Po likwidacji Teatru Rapsodycznego, nie godząc się na artystyczny niebyt, stworzyła wyjątkowy w swoim rodzaju Teatr Jednego Aktora, którego znakomite spektakle, m.in. wielokrotnie powtarzane *Bramy Raju*, stanowiły potwierdzenie jej talentu. Po wyborze Karola Wojtyły na papieża przekształciła profil swego teatru na religijny Teatr Godziny

Słowa. Uznała bowiem, że jako „koleżanka papieża” powinna realizować wyłącznie teksty literatury chrześcijańskiej. Przyjaźń z Janem Pawłem II zaowocowała częstymi wizytami, a także występami w Watykanie. Tam, w papieskich apartamentach, odbyły się premiery utworów *Ja bez imienia* oraz *Gołębicy w rozpadlinach skalnych*.

Przez wiele lat była profesorem krakowskiej szkoły teatralnej, w trudnym okresie lat 80. powierzono jej godność rektora tej uczelni. Michałowska jest także autorką książek i nagrań fonograficznych. Napisała m.in.: *Trzeba dać świadectwo* (wybór tekstów, komentarze i przypisy na 50-lecie powstania Teatru Rapsodycznego), *Podstawy polskiej wymowy scenicznej*, *Mówić wierszem*, *Karol Wojtyła artysta – kapłan*. Wydała też wspomnienia *Pamięć nie zawsze święta* i tomik poezji *Nocą i przed świtem*. Na wystawie pokazano dokumenty, fotografie, afisze i rekwizyty z sztuk, w których występowała. Na otwarciu ekspozycji przybyło wielu przyjaciół artystki. Sylwetkę gwiazdy przedstawił prof. Jacek Popiel. Wystawę przygotowała Agnieszka Kowalska.

W kwietniu w Zwierzynieckim Salonie Artystycznym przygotowano wystawę prac Tadeusza Kwaśnika, absolwenta ASP w Krakowie, obchodzącego 50-lecie działalności artystycznej. Pokazano jego prace noszące ślady fascynacji ekspresjonizmem, jak np. *Muzykanci*, *Przy stole*, oraz obrazy, w których artysta ukazuje swoje zauroczenie Śląskiem w trudnym czasie stanu wojennego, tuż po tragedii w kopalni „Wujek”. Niezmiernie interesujący jest cykl obrazów o tematyce religijnej, ukazujący cichą rozmowę artysty z Tym, który niósł miłość pomimo własnego poniżenia i kaźni. To

Fragment wystawy Z pracowni Małgorzaty Olkuskiej, Galeria Kamienicy Hipolitów; fot. J. Korzeniowski

dialog z ukrzyżowanym Chrystusem – sumieniem i pocieszycielem człowieka. Komisarzem ekspozycji z ramienia muzeum był Jerzy Segda.

Inny charakter miała druga, otwarta pod koniec kwietnia w Barbakanie pokonkursowa wystawa II Festiwalu Plakatu Reklamowego, zatytułowana *Wakacje w Polsce*, mająca zachęcić do spędzenia urlopu w naszym kraju. Widzowie mogli poznać kierunki, w jakich prowadzone są poszukiwania najlepszego sposobu przedstawienia Polski, tak aby powszechnie znane symbole znalazły nową formę. Organizatorem wystawy była Izba Gospodarcza Reklamy Zewnętrznej w Polsce, za zorganizowanie wystawy ze strony Muzeum odpowiadała Dorota Młodzińska-Kurzawska.

W maju w Zwierzynieckim Salonie Artystycznym zaprezentowano ekspozycję malarstwa artystów, którzy w swej twórczości zajmują się problemami światła i cienia. Na wystawie pokazano 65 prac 25 artystów. Problemy światła i cienia podjęto w dwóch płaszczyznach: malarskiej – formalnej oraz duchowej – symbolicznej. Wystawie towarzyszył folder z reprodukcjami pokazywanych obrazów oraz wierszami poetów skupionych wokół Zwierzynieckiego Salonu.

Pod koniec maja w Pałacu Krzysztofory otwarto kolejną ekspozycję zorganizowaną dla upamiętnienia wielkiego jubileuszu miasta – *Krajową wystawę filatelistyczną 750 lat lokacji Krakowa*. Muzeum przygotowało ją we współdziałaniu z Zarządzeniem Małopolskiego Okręgu Polskiego Związku Filatelistów w Krakowie i Dyrekcją Regionalnego Oddziału Centrum Sieci Pocztovej w Krakowie. Wystawa została dofinansowana przez Gminę Miasta Krakowa. Od strony

merytorycznej i technicznej przygotowali ją kolekcjonerzy filatelii pod kierunkiem Lucjana Piekarza. Prezentowane były m.in. kolekcje tematyczne Janusza Adamczyka *Ambulanse krakowskie 1858–1939*, *Kraków światowe dziedzictwo kultury*, *Zabytki Krakowa w walorach pocztowych po roku 1945*, Jerzego Bartke *Galicja austriacka i Wolne Miasto Kraków*, Iwony Jedlińskiej *Sztuka Krakowa*, Zbigniewa Lecha *Sport w Krakowie*, Jana Malika *Widoki Krakowa*, *Poczet Królów i książąt polskich według rysunków Jana Matejki*, Stanisława Mitkowskiego *Kraków na polskich kartkach pocztowych*. Nadzór ze strony Muzeum nad organizacją wystawy sprawowała Małgorzata Niechaj.

16 maja Muzeum zorganizowało pokaz najciekawszych nabytków pierwszego półrocza 2007 roku. Wśród prezentowanych obiektów na szczególną uwagę zasługiwały medale i medaliony z kolekcji rodziny Kałkowskich. Kolekcja, reprezentująca głównie medalierstwo portretowe, powstała w XX stuleciu jako efekt działalności kolekcjonerskiej trzech pokoleń rodziny Kałkowskich. Zbiór liczy 435 obiektów, z czego pokazano 80 najcenniejszych. W trakcie pokazu Leszek Kałkowski ofiarował Muzeum medalion wykonany przez Kazimierza Orłowskiego około 1880 roku przedstawiający Jana Matejkę. Pokaz przygotowała Danuta Radwan we współpracy z Witoldem Turdzą, który również prowadził spotkanie.

Ostatnią prezentacją w maju był pokaz dorobku wydawniczego krakowskich oficyn, które przygotowały druki z okazji 750. rocznicy lokacji Krakowa. Z satysfakcją informujemy, że najbardziej okazałe prezentowały się wydaw-

Otwarcie trasy turystycznej na murach obronnych, pierwsi widzowie; fot. M. Suchowiak

nictwa naszej instytucji. W przeglądzie zbiorów określanych jako Biblioteka Lokacyjna uczestniczył prezydent Jacek Majchrowski. Pokaz prowadził prof. Jacek Purchla. Prezentację przygotowała Maria Kwaśnik.

W czerwcu, oprócz wystawy poświęconej dziejom miasta w czasie, gdy jego porządek prawny zaczęły kształtować przepisy prawa magdeburskiego, Muzeum udostępniło publiczności również inne ekspozycje czasowe.

W Starej Synagodze odbył się wernisaż wystawy *W cieniu bożnic i kościołów. Krakowski Kazimierz*. Ta ekspozycja pokazała miasto, które zarówno w swej budowie, kształcie urbanistycznym jak i w przestrzeni duchowej formowane było w ciągu wieków przez dwie współistniejące społeczności: chrześcijańską i żydowską. Dla chrześcijan Kazimierz to miejsce pielgrzymek na Skalkę do grobu świętego męczennika biskupa Stanisława. Dla Żydów z całego świata to miejsce wiecznego spoczynku świętego rabina Mojżesza Isserlesa. Wieżycy i monumentalne mury kościołów św. Katarzyny i Bożego Ciała i ich pełne wspaniałych pomników polskiej kultury wnętrza, mają takie samo znaczenie dla chrześcijan, jakie dla Żydów synagogi Stara, Remuh, Wysoka lub Kupa.

Żydowska część Kazimierza zaświadcza o istnieniu świata krakowskiego żydostwa, unicestwionego w czasie II wojny światowej, to jakby skradziona zamordowanym księżą, z której kart można czytać o ich wielowiekowej historii i tak bestialsko przerwany życiu. Jednocześnie ta tragedia sprawia, że dzisiaj ośrodek chrześcijańskiego kultu religijnego na Kazimierzu przesłania sława dawnego miasta żydowskiego.

To ono przyciąga dziś turystów z Polski i świata. Obecnie i dawne granice zatarł czas, granica między Kazimierzem żydowskim i chrześcijańskim jest niezauważalna.

Świat chrześcijan i Żydów, połączonych wspólną przestrzenią miasta, był oddzielony murami i różnymi rytмами życia religijnego. Częścią wspólną dla obu środowisk (od XIX wieku), żydowskiego i chrześcijańskiego, stała się ulica Krakowska. Była ona od lokacji Kazimierza główną arterią komunikacyjną miasta.

Kazimierz, w przeciwieństwie do Krakowa, nie miał szczęścia do mistrzów pędzla i kredki. Nieliczne przykłady malarstwa i grafiki, przedstawiające zabytki sakralne, które zgromadziły muzea krakowskie oraz fotografie przybliżające święta i uroczystości Kazimierza pokazuje omawiana wystawa. Autorką scenariusza tej ekspozycji była Anna Jodłowiec-Dziedzic.

W Kamienicy Hipolitów udostępniłmy publiczności wystawę pokazującą małe formy rzeźbiarskie Małgorzaty Olkuskiej zatytułowaną *Z pracowni Małgorzaty Olkuskiej*. Bohaterka wystawy jest rzeźbiarką wszechstronną, a jej sztuka wymyka się prostej klasyfikacji. Twórczość ta jest bowiem bardzo indywidualna i niekonwencjonalna. Artystka oscyluje pomiędzy rzeźbą realistyczną, symboliczną, a nawet nieco abstrakcyjną. Jest nieprzesadnie wierna tematowi, technikom, formom przekazu. Sięga po różne materiały: metal (brąz), kamień (przede wszystkim marmur) i ceramikę. Bardzo różnymi środkami artystka opowiada legendy i przypowieści, mówi o świecie zobaczonym bezpośrednio i o świecie symboli. Zachowuje jednak pewien rys wspól-

ny wszystkim pracom. Jest nią kształtowanie dzieła poprzez materię. Na wystawie można było oglądać prace ujęte w cyklach: *Postaci, Epitafia, Białe damy, Wozy*, a także projekty pomników, m.in. Janusza Korczaka. Kuratorem i autorem aranżacji plastycznej wystawy był Witold Turdza.

Po kilku latach remontu i konserwacji w czerwcu Muzeum otworzyło ekspozycję dostępną w sezonie turystycznym, prezentującą historię krakowskich murów obronnych. Po udostępnieniu publiczności przed kilkoma laty Barbakanie stanowią one kolejny fragment ekspozycji muzealnej w dawnej krakowskiej warowni. Mury obronne, które jako jedyne uchroniono od wyburzenia na początku XIX wieku, to liczący około 200 m odcinek murów wraz z Bramą Floriańską i basztami Ciesielską, Stolarską i Pasamoników oraz Arsenalem. Ich ocalenie zawdzięczamy energicznej akcji Feliksa Radwańskiego. Dziś turyści mogą przejść kamiennym murem obronnym od Baszty Pasamoników przez Bramę Floriańską aż do Baszty Stolarskiej. Widoki dawnych murów obronnych Krakowa przedstawiono na planszach. Program ekspozycji stanowi nawiązanie do formy prezentacji historii krakowskiej obronności, którą w latach powojennych zaproponował Jerzy Dobrzycki, opracowując rekonstrukcję murów i nieistniejących dziś bram i baszt. Na podstawie tej rekonstrukcji ich kształt odtworzył artysta malarz Zygmunt Wierciak. Dzisiejsza komputerowa rekonstrukcja powstała w oparciu o prace zespołu historyków sztuki kierowanego przez Martę Marek. Jej autorem jest Piotr Opaliński. Ekspozycję przygotowali Piotr Hapanowicz i Witold Turdza.

8 września obchodzono Dzień Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa, czyli miast wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Przypomnijmy, że Kraków został wpisany na tzw. I Listę, jako jeden z pierwszych 12 obiektów na świecie, 9 września 1978 roku. Dzień Solidarności Miast służy prezentacji osiągnięć konserwatorskich oraz popularyzacji idei ochrony zabytków. Obchody tego święta zostały zainicjowane w Krakowie w 2000 roku.

Z tej okazji w Wieży Ratuszowej otworzyliśmy wystawę dotyczącą historii siedzib władz miejskich Krakowa. W trakcie wernisażu zaprezentowano VI tom *Krakowskiej Teki Konserwatorskiej*, który w całości poświęcono tej tematyce. W otwarciu wystawy wzięli udział m.in.: przewodniczący Rady Miasta Krakowa Paweł Klimowicz, pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. kultury Janusz Sepioł i dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa Stanisław Dziedzic.

Również we wrześniu w Zwierzynieckim Salonie Artystycznym otworzyliśmy kolejną wystawę, tym razem poświęconą prezentacji dorobku Jacka Polaka. Autor pokazywanych prac, z wykształcenia architekt, zajmuje się malarstwem. Jego ulubioną techniką jest akwarela, w której osiągnął mistrzostwo. Wykonane w tej technice niewielkich rozmiarów prace, przywołują na myśl wybitnego polskiego impresjonistę z przełomu wieków – Jana Stanisławowskiego. Wśród najczęściej podejmowanych tematów znalazły się budowle Krakowa, a także Sztokholm, w którym artysta spędził wiele lat życia. Jego wizerunki architektury zyskują lekkość przez oszczędne gospodarowanie farbą i kolorem. Kuratorem ekspozycji był Jerzy Segda.

Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Pleszów to druga z cyklu wystaw o dawnych miejscowościach wchodzących w skład współczesnej Nowej Huty. Opowiadała o dziejach Pleszowa, wsi sięgającej swymi korzeniami czasów średniowiecza, ze śladami osadnictwa z X–XIII wieku, znanej z niezwykle urodzajnych pól. W 1949 roku na tych terenach powstał kombinat metalurgiczny Huty im. Lenina.

Losy tej miejscowości pokazano na wystawie w oddziale Dzieje Nowej Huty w szerokim spektrum historycznym od pradziejów, które ilustrowały obiekty pochodzące z wykopaliisk archeologicznych, przez stroje ludowe nawiązujące do chłopskich mieszkańców, wreszcie obiekty mówiące o właścicielach tej włości, którymi byli Czartoryscy i Ponińscy. Na wystawie prezentowane były także interesujące obiekty z kościoła parafialnego w Pleszowie, a wśród nich kielich mszalny, w który wmontowane zostały XVII-wieczne monety pochodzące z odnalezionego w 1934 roku skarbu, rokokowy, drewniany relikwiarz św. Izzydora Oracza, ornat zaprojektowany przez Jana Matejkę, parafianina kościoła św. Wincentego, a także kilka cennych rękopisów i ksiąg liturgicznych. Prezentację zakończono zdjęciami ukazującymi losy Pleszowa w czasie budowy Nowej Huty, a więc z czasów, gdy zamieszkali w nim pierwsi budowniczowie kombinatu. Ich „barwne życie” sprawiło, że Pleszów nazywany był „Meksykiem”. Autorką scenariusza wystawy była Maria Lempart.

Ostatnią ekspozycją otwartą w 2007 roku w Kamienicy Hipolitów była prezentacja twórczości rzeźbiarskiej Kazimierza Adamskiego. Jest on absolwentem krakowskiej ASP, wychowankiem prof. Mariana Koniecznego. Głównie zajmuje się medalierstwem, w którym osiągnął poziom mistrzowski. Jego twórczość zarówno w wątkach treściowych, jak i formalnych jest mocno osadzona w tradycji Krakowa. Za najznacześniejsze osiągnięcia tego artysty należy uznać pierwsze nagrody w konkursach na projekt medalu *Cracovie Merenti* oraz projekt statuetki *Mecenasa Kultury Krakowa*. Wykonał wiele prac na zamówienia instytucji miejskich i wojewódzkich. Rzeźby, medale, statuetki powstałe w ostatnich kilkudziesięciu latach po raz pierwszy pokazano łącznie na wystawie w Muzeum Historycznym *Kazimierz Adamski. Rzeźba*. Kuratorem ekspozycji był Łukasz Biały.

W Zwierzynieckim Salonie Artystycznym przygotowaliśmy ekspozycję zatytułowaną *Portret własny na tle Krakowa – malarstwo*. Sztuka autoportretu ma bardzo długą tradycję w twórczości światowych i polskich artystów. Muzeum w ciągu ostatnich lat kilkakrotnie przedstawiało publiczności dzieła zarówno początkujących artystów (Karolina Świdecka), jak i mistrzów portretów (Jan Chrząszcz, Leszek Sobocki). Z dużym zainteresowaniem przyjęliśmy więc propozycję pokazania portretów i autoportretów artystów skupionych wokół Zwierzynieckiego Salonu Artystycznego. Głównym inicjatorem zorganizowania wystawy był Stefan Berdak, znakomity malarz i grafik, znany powszechnie ze swych prac zamieszczanych w „Przekroju”. To on zaproponował formułę ekspozycji dzieł, których równorzędnymi bohaterami będzie miasto i przedstawiający się na jego tle artyści.

Na wystawie swoje prace pokazali: Stefan Berdak, Krystyna Świerczyńska, Bożena Szufflita, Halina Papée-Bożyk,

Wernisaż wystawy z cyklu Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Pleszów; pierwszy z lewej poseł Ireneusz Raś, obok dyrektor Jacek Salwiński, kierownik oddziału Dzieje Nowej Huty Leszek Sibila, w środku kurator wystawy Maria Lempart; fot. J. Korzeniowski

Wernisaż wystawy Nowohucki design. Historia wnętrz i ich twórcy w latach 1949–1959; fot. M. Suchowiak

Kazimierz Adamski na wernisżu wystawy w Kamienicy Hipolitów; fot. J. Korzeniowski

Wernisż wystawy Marcin Borelowski „Leleweł” w powstaniu styczniowym, od lewej senator Piotr Boroń, ks. infułat Jerzy Bryła, prof. Krzysztof Dunin-Wąsowicz, kurator wystawy Gabriela Banach-Kielanowska, wicedyrektor Jacek Salwiński, Zwierzyniecki Salon Artystyczny; fot. J. Korzeniowski

Janina Serdak, Ewa Kalinowska, Barbara Dzikiewicz, Wanda Ficowska, Jadwiga Mróz, Halina Podgórska-Dutka, Grajan Roztocki, Jacek Mathiasz, Wiesław Nowak, Krystyna Podnieśńska i Tadeusz Bewojlak. Uczestniczący w wernisazu przedstawiciele Zarządu Głównego ZPAP wręczyli Stefanowi Berdakowi pismo gratulacyjne z okazji jego jubileuszu pracy artystycznej. Kuratorem wystawy ze strony Muzeum był Jerzy Segda.

Ostatnia ekspozycja w Zwierzynieckim Salonie Artystycznym w 2007 roku prezentowała postać krakowianina urodzonego na Półwsiu Zwierzynieckim Marcina Borelowskiego, znanego pod pseudonimem Leleweł. Jedną z ulic Zwierzyńca (między ul. Tadeusza Kościuszki a Senatorską) nosi imię tego działacza społecznego i wielkiego patriotę.

Borelowski był niezwykle postacią – blacharz, samouk, uczestnik powstania krakowskiego 1846 roku, pułkownik w powstaniu styczniowym i naczelnik sił zbrojnych na Podlasiu. Dowodzone przez niego oddziały stoczyły 25 bitew i potyczek. Mając 34 lata, poległ w bitwie pod Batorzem. Na wystawie pokazaliśmy dokumenty, fotografie, obrazy, rysunki przedstawiające powstańcze bitwy i potyczki, a także broń palną i białą używaną przez powstańców. W otwarciu ekspozycji uczestniczyli m.in. przewodniczący Rady Dzielnicy VII Andrzej Hawranek i prof. Krzysztof Dunin-Wąsowicz. Wystawę przygotowała przy udziale pracowników Muzeum Gabriela Banach-Kielanowska.

W październiku Muzeum gościło z wystawą w Moskwie, prezentując w ramach V Moskiewskiego Międzynarodowego Forum Muzeów wystawę *Świat Ignacego Kriegera – z pracowni krakowskiego fotografa 1860–1926*. Pokazano na niej 103 fotografie z zakładu fotograficznego rodziny Kriegerów – Ignacego, Natana i Amalii, ukazujące widoki Krakowa z przełomu XIX i XX wieku, portrety mieszkańców, a także regionalne stroje ludowe z bliższych i dalszych okolic miasta.

W wernisazu wystawy, który odbył się 24 października 2007 roku w Muzeum Historii Moskwy, wziął udział m.in. dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa Stanisław Dziedzic oraz wicedyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Jacek Salwiński. Kuratorami wystawy były Teresa Kwiatkowska i Ewa Gaczoł.

W grudniu, w Pałacu Krzysztofory Muzeum tradycyjnie zorganizowało *Pokonkursową wystawę szopek krakowskich*, a ponadto we współpracy z Włoskim Instytutem Kultury, kierowanym przez Giovaniego Sciołę oraz władzami miasta i Okręgu Bassano del Grappe, przygotowało wystawę *Pod szklaną gwiazdą*, prezentującą szopki bożonarodzeniowe tego regionu, m.in. wykonane ze słynnego weneckiego szkła.

Szopki krakowskie pokazywaliśmy również na wystawach zagranicznych w Bassano del Grappa, we Frankfurcie, Théoule-sur-Mer i Tbilisi.

W omawianym roku było czynnych dziewięć wystaw stałych, trzy wystawy sezonowe oraz 28 ekspozycji czasowych. W tej liczbie nowo otwartych wystaw było 23 (pięć stanowiło kontynuację udostępnionych jeszcze w 2006 roku). Ponadto pięć wystaw pokazano za granicą, a jedną, zagraniczną (z Włoch), prezentowano w siedzibie Muzeum Historycznego.

Wystawy stałe

oddział I

Dom pod Krzyżem – ul. Szpitalna 21 – *Dzieje teatru krakowskiego*

oddział II

Stara Synagoga – ul. Szeroka 24 – *Dzieje i kultura Żydów krakowskich* wraz z Apteką pod Orłem – pl. Bohaterów Getta 18 – stanowiącą część tego Oddziału – *Apteka w getcie krakowskim*

oddział III

Ulica Pomorska – ul. Pomorska 2 – *Dzieje Krakowa w latach 1939–1956*

oddział IV

Celestat – ul. Lubicz 16 – *Dzieje Krakowskiego Bractwa Kurkowego i obronności miejskiej*

oddział V

Kamienica Hipolitów – Pl. Mariacki 3 – *Dom mieszczański*

oddział VI

Zwierzyniecki Salon Artystyczny – ul. Królowej Jadwigi 41 – *Mieszkanie na Zwierzyńcu z końca XIX wieku*

oddział VII

Dzieje Nowej Huty – os. Słoneczne 16 – działający w formule muzeum rozproszonego

Wystawy sezonowe

Barbakan (16 kwietnia – 30 października 2007)

Wieża Ratuszowa (23 kwietnia – 30 października 2007)

Mury Obronne (8 czerwca – 30 września 2007)

Wystawy czasowe

Pałac Krzysztofory, parter

Pokonkursowa wystawa szopek krakowskich – 64 konkurs

10 grudnia 2006 – 11 lutego 2007

kurator wystawy i konkursu Anna Szałapak

Skarby krakowskich klasztorów – zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża

28 lutego – 29 kwietnia 2007

kuratorzy Janusz Tadeusz Nowak, Witold Turdza

Pałac Krzysztofory, I piętro

Szopka neapolitańska

4 grudnia 2006 – 11 lutego 2007

kuratorzy Anna Szałapak, Jerzy Zwolański

Fragmenty ekspozycji Pod szklana gwiazdą, szopki szklane i ceramiczne okregu Bassano del Grappa; fot. J. Korzeniowski

Kraków – europejskie miasto prawa magdeburgskiego 1257–1791

5 czerwca – 19 listopada 2007

kurator Grażyna Lichończak-Nurek

Pokonkursowa wystawa szopek krakowskich – 65 konkurs

9 grudnia – 15 lutego 2008

kurator wystawy i konkursu Anna Szałapak

Pałac Krzysztofory, Galeria I piętra

150-lecie Gazowni Miejskiej w Krakowie

15 listopada 2007 – 7 stycznia 2008

kurator Monika Bednarek

Zagubiony w elektrociepłowni – fotografie Jakuba Ciećkiewicza

25 stycznia – 4 marca 2007

nadzór na wystawą Jerzy Zwolański

Pałac Krzysztofory, sala Baltazara Fontany, I piętro

Kolekcja Kałkowskich. Medaliony, plakiety, medale

17 maja 2007

kurator prezentacji Danuta Radwan

Prezentacja wydawnictw Biblioteki Lokacyjnej

24 maja 2007

kurator Maria Kwaśnik

Biblioteka Lokacyjna – II prezentacja

12 grudnia 2007

kurator Maria Kwaśnik

Pałac Krzysztofory, sale piwniczne, przedproża

Pod szklaną gwiazdą – szopki weneckie okręgu Bassano del Grappa

9 grudnia 2007 – 10 lutego 2008

kurator Witold Turdza

Dom pod Krzyżem

Danuta Michałowska. Gwiazda sceny krakowskiej

27 marca – 9 września 2007

kurator Agnieszka Kowalska

Stara Synagoga

W cieniu bożnic i kościołów. Krakowski Kazimierz

24 czerwca – 31 października 2007

kurator wystawy Anna Jodłowiec-Dziedzic

Celestat

Ojciec Święty Jan Paweł II – pamiątki w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

1 września – 31 grudnia 2007

kurator wystawy Małgorzata Niechaj

Kamienica Hipolitów

Marcin Samlicki. Malarstwo. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni

7 lutego – 7 kwietnia 2007

kurator Łukasz Biały

Z pracowni Małgorzaty Olkuskiej

czerwiec – sierpień 2007

kurator Witold Turdza

Kazimierz Adamski. Rzeźba

3 października – 31 grudnia 2007

kurator Łukasz Biały

Zwierzyniecki Salon Artystyczny

Pejzaż zwierzyniecki – pokonkursowa wystawa prac dzieci

1–10 lutego 2007

Sekrety i niecałe prawdy – malarstwo Ewy Kalinowskiej-Maczków

25 lutego – 28 marca 2007

Spojrzenie wstecz – pół wieku twórczości Tadeusza Kwaśnika

15–30 kwietnia 2007

Światło – cień w malarstwie

20 maja – 11 sierpnia 2007

Malarstwo Jacka Polaka

16 września – 21 października 2007

Portret własny na tle Krakowa – malarstwo

28 października – 25 listopada 2007

Marcin Borelowski „Leleweł” w powstaniu styczniowym

16 grudnia 2007 – 27 stycznia 2008

kuratorzy Gabriela Banach-Kielanowska i Jerzy Segda, który był również kuratorem wszystkich wyżej wymienionych wystaw

Dzieje Nowej Huty

Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Kościelniki

1 lipca 2006 – 20 stycznia 2007

kurator Maria Lempart

Nowohucki design. Historia wnętrz i ich twórcy w latach 1949–1959

1 lutego – 15 września 2007

kurator Leszek Sibila

Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Pleszów

25 września 2007 – 19 stycznia 2008

kurator Maria Lempart

Wystawy zagraniczne

Moskwa

Świat Ignacego Kriegera – z pracowni krakowskiego fotografa 1860–1926

24 października – 21 listopada 2007

kuratorzy Teresa Kwiatkowska i Ewa Gaczoł, na wernisażu kierownictwo Muzeum reprezentował wicedyrektor Jacek Salwiński

Théoule-sur-Mer

Szopki krakowskie

2 grudnia 2007 – 7 stycznia 2008

kurator Klaudia Kaczmarczyk

Bassano del Grappa

Szopki krakowskie

9 grudnia – 10 lutego 2007

kuratorzy Witold Turdza, Joanna Strzyżewska, w wernisażu uczestniczyli dyrektor Muzeum Michał Niezabitowski i dr Bożena Turlejska reprezentująca władze Krakowa

Frankfurt

Szopki krakowskie

6 grudnia 2008 – 17 stycznia 2008

kuratorzy Grzegorz Jeżowski, Łukasz Olszewski, na wernisażu obecny także wicedyrektor Muzeum Jacek Salwiński

Tbilisi

Szopki krakowskie

19 grudnia – 22 grudnia 2007

kuratorzy Małgorzata Niechaj, Teresa Paszkot-Kluz, na wernisażu w imieniu dyrekcji Muzeum była Anna Śliwa-Suchowiak

Działalność naukowa

Praca naukowa, zgodnie z przyjętym planem, koncentrowała się na następujących obszarach:

- opracowywanie scenariuszy ekspozycji,
- wykonywanie dokumentacji naukowej,
- opracowywanie artykułów i referatów, komunikatów, folderów, przewodników i katalogów.

Ad. a) W ciągu roku pracowano nad przygotowaniem ekspozycji realizowanych w 2007 roku:

Kraków europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791 (Grażyna Lichończak-Nurek, Greta Czupryniak, Marta Marek, Piotr Opaliński, Anna Śliwa-Suchowiak)

Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża (Janusz Tadeusz Nowak, Witold Turdza)

Nowohucki design. Historia wnętr i ich twórcy w latach 1949–1959 (Leszek Sibila)

Danuta Michałowska. Gwiazda sceny krakowskiej (Agnieszka Kowalska)

Marcin Samlicki. Malarstwo. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni (Łukasz Biały)

Mury Obronne (Piotr Hapanowicz, Witold Turdza)

Kazimierz Adamski. Rzeźba (Łukasz Biały)

150 lat gazowni krakowskiej (Monika Bednarek)

W cieniu bożnic i klasztorów. Krakowski Kazimierz (Anna Jodłowiec-Dziedzic)

Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Pleszów (Maria Lempart)

Marcin Borelowski „Leleweł” na tle powstania styczniowego (Jerzy Segda, Gabriela Kielanowska-Banach)

oraz zaplanowanych na lata późniejsze:

Sztuka krakowska po 1945 roku. Ze zbiorów Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (Maria Zientara, realizacja w 2008 roku)

Krakau, die berühmteste Stadt ganz Polens... [Kraków całej polski miasto najślawniejsze...] (Klaudia Kaczmarczyk, wystawa w Solurze zaplanowana na 2008 rok)

Der Freiheitskämpfer Tadeusz Kościuszko [Tadeusz Kościuszko – żołnierz wolności] (Piotr Hapanowicz, wystawa w Solurze zaplanowana na 2008 roku)

Artyści żydowscy w Krakowie 1873–1939 (Eugeniusz Duda, realizacja w 2008 roku)

Droga do Watykanu (Łukasz Biały, Michał Grabowski, realizacja w 2008 roku)

Muzeum Pamięci. Kraków – czas okupacji 1939–1945 (Monika Bednarek, Grzegorz Jeżowski, Edyta Gawron, Katarzyna Zimmerer, Barbara Zbroja, Agnieszka Sabor; realizacja w 2009 roku, wstępne założenia koncepcyjne tej ekspozycji przedstawiono na pierwszym posiedzeniu Rady Programowej „Muzeum Pamięci. Fabryka Oskara Schindlera” 19 października 2007 roku)

Dzieje i kultura Krakowa – wystawa stała (wstępna koncepcja Janusz Tadeusz Nowak, realizacja w latach 2009–2010)

Kraków w malarstwie (Danuta Radwan, w Nanking, Chiny, realizacja w 2009 roku)

Rezerwat archeologiczno-architektoniczny – Rynek Podziemny oraz ekspozycja *Forum Polonorum. Rynek krakowski w dziejach narodu* (Elżbieta Firlet, Łukasz Walas wraz z zespołem, realizacja w 2010 roku).

Ad. b) Kontynuowano prace dokumentacyjne, tj.:

– uzupełniano o nowe pozycje bibliografię Krakowa za lata 1939–1945, przybyło 101 pozycji, łącznie na koniec 2007 roku bibliografia ta liczyła 3828 pozycji,

– uzupełniano kartoteki z danymi o uczestnikach konspiracji, więźniach oraz ofiarach niemieckiego i sowieckiego aparatu terroru. Na koniec 2007 roku baza liczyła 27 184 pozycje, z tego 21 238 dotyczy uczestników konspiracji, 4936 – więźniów, 2819 – członków aparatu terroru, 473 ofiar Sowietów i 489 to tzw. lewe nazwiska. Przybyły 164 pozycje.

– opracowywano zbiory (inwentaryzacja). Działy merytoryczne opracowały karty katalogu naukowego dla 901 eksponatów oraz dokonały weryfikacji zapisów na 99 kartach.

– Biblioteka Naukowa MHK i Archiwum skatalogowała 613 egzemplarzy książek i wydawnictw ciągłych (483 numery inwentarzowe) oraz zreinventaryzowało 1071 egzemplarzy archiwaliów i druków ulotnych (380 numerów inwentarzowych).

– na zlecenie instytucji naukowych i innych placówek muzealnych, magistrantów, doktorantów, pracowników służb ochrony zabytków, dziennikarzy oraz miłośników Krakowa przeprowadzono kwerendy, udzielając odpowiedzi na 421 zapytań.

Ad. c) Kolejnym polem aktywności naukowej pracowników Muzeum było przygotowanie tekstów katalogów, folderów i przewodników nowo otwieranych ekspozycji, artykułów do kolejnego rocznika „Krzysztofor”, wydawnictw przygotowanych na 750. rocznicę lokacji Krakowa, referatów na comiesięczne zebrania naukowe oraz artykułów popularnonaukowych, publikowanych w dodatkach kulturalnych krakowskich dzienników oraz w miesięczniku „Kraków”. Wiele z przygotowanych tekstów ukazało się drukiem, inne oczekują na publikację, nad częścią autorzy będą pracować w nadchodzących latach.

Muzeum uczestniczyło również w przygotowaniu *Kalendarza Krakowskiego 2008*. Wybór ilustracji i teksty: Waław Passowicz, Teresa Paszkot-Kluz, Stanisław Piwowarski.

Katalogi wystaw

Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża (Janusz Tadeusz Nowak, Witold Turdza; opublikowano)

Kraków europejskie miasto prawa magdeburgskiego 1257–1791 (praca zbiorowa, redakcja naukowa Grażyna Lichończak-Nurek; opublikowano)

Marcin Samlicki. Malarstwo. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni (Łukasz Biały; opublikowano)

W cieniu bożnic i kościołów. Krakowski Kazimierz (Anna Jodłowiec-Dziedzic, Eugeniusz Duda; opublikowano)

Katalogi zbiorów

Kolekcja Katkowskich. Medaliony, plakiety, medale w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (Danuta Radwan, publikacja zaplanowana do druku w 2008 roku)

Urny na kopiec Marszałka Józefa Piłsudskiego w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (Janusz Tadeusz Nowak, publikacja zaplanowana do druku w 2008 roku)

Stanisław Wyspiański – teatralia w zbiorach w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (Małgorzata Palka, Agata Wójcik, Agnieszka Kowalska; publikacja zaplanowana do druku w 2009 roku)

Zegary mechaniczne w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (Elżbieta Błażewska, publikacja zaplanowana do druku w 2010 roku)

Wawel w fotografii ze zbiorów Muzeum Historycznego Miasta Krakowa (Ewa Gaczoł, Joanna Strzyżewska, Teresa Kwiatkowska; publikacja zaplanowana do druku w 2010 roku)

Biblioteka Krzysztoforska

Piotr Hapanowicz, *Senatorowie województwa Krakowskiego w XX-leciu międzywojennym* (opublikowano)

Maria Zientara, *Sztuka krakowska 1945–2010* (publikacja zaplanowana do druku w 2010 roku)

Artykuły w prasie krakowskiej

Pracownicy Muzeum opublikowali w 2007 na łamach „Dziennika Polskiego” 23 artykuły popularyzujące zbiory i działania naszej instytucji:

Piotr Hapanowicz, *Pamiętajmy o ogrodach jordanowskich*; Mikołaj Kwaśniewski – *wojewoda krakowski; Z wojska do polityki. Kazimierz Duch 1899–1954; Rozszerzał granice. Karol Rolle; Na straży skarbu. J. Dunajewski; Izba refleksji i umiaru – o senacie II RP*

Anna Jodłowiec-Dziedzic, *W cieniu bożnic i kościołów*

Klaudia Kaczmarczyk, *Poznajmy mistrza Stanisława Wyspiańskiego*

Małgorzata Niechaj, *Tapicer królem kurkowym; Wit Wisz – zapomniany rzeźbiarz krakowski; Noc z królem kurkowym; Lutnik królem – Christian Häussler 1802–1867; I ty zostań królem kurkowym; Duch miejsca. 170 rocznica otwarcia Ogrodu Strzeleckiego*

Jacek Salwiński, *Dom Śląski*

Leszek Sibila, *Nowohucki design – socrealizmu czar, A. Zięba – projektant Nowej Huty*

Anna Surma, *Gadzinowa, propagandowa prasa niemiecka w języku polskim*

Witold Turdza, *Co ocalono przed kilofami burzymurków; Szopki weneckie okręgu Bassano del Grappa*

Łukasz Walas, *Spotkanie w Barbakanie ze średniowiecznym Krakowem*

Stały felieton na tematy historyczne w miesięczniku „Kraków” miał dyrektor Michał Niezabitowski. Teksty te były drukowane pod ogólnym tytułem *Z okna muzeum*. W miesięczniku „Kraków” opublikowano artykuł Piotra Hapanowicza *Dr Henryk Jordan*. Na łamach „Głosu Nowej Huty” ukazywały się artykuły Leszka Sibila. Kontynuowano wydawanie „Dziennika Lokacyjnego”, którego 10 kolejnych numerów wypełnili swoimi tekstami Michał Niezabitowski, Waław Passowicz i Witold Turdza.

Referaty wygłoszone w ramach cyklicznych spotkań naukowych

8 stycznia 2007 – Leszek Sibila, *Archiwum Ingardena – jego znaczenie dla badań nad współczesną architekturą Nowej Huty*

12 lutego 2007 – Monika Bednarek, *Lista więźniów Pomorskiej – metodyka pracy nad Księgą aresztowanych*

2 marca 2007 – Agata Wójcik, *Stanisław Wyspiański w paryskiej Académie Colarossi*

16 kwietnia 2007 – Stanisław Piwowarski, *Jan Kanty Lassota. Szef Sztabu Okręgu Krakowskiego AK*

9 października 2007 – Maria Zientara, *Projekt programu działań Działu IV Historii i Sztuki Krakowa Współczesnego Muzeum Historycznego Miasta Krakowa*

13 listopada 2007 – Janusz Tadeusz Nowak, *Urny na kopiec Marszałka Józefa Piłsudskiego w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa*

Barbakan, Spotkania ze średniowieczem, w oczekiwaniu na turniej; fot. M. Suchowiak

Barbakan, Spotkania ze średniowieczem, w oczekiwaniu na turniej; fot. M. Suchowiak

Działalność upowszechnieniowa

Działalność upowszechnieniowa Muzeum przebiegała zgodnie z przyjętym od wielu lat rytmem, koncentrując się na:

- współpracy ze szkołami (lekcje, prelekcje, warsztaty),
- współpracy z ośrodkami zajęć pozalekcyjnych – Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana,
- organizacji konkursu wiedzy o Krakowie dla dzieci szkół podstawowych *Krakusek* (wspólnie z Zamkiem Królewskim na Wawelu),
- organizacji konkursu historycznego *Nowa Huta na fundamencie Krzyża. Historia Kościoła, parafii i duszpasterzy*,
- współorganizacji konkursu wiedzy o Województwie Małopolskim, Kraju Związkowym Turyngia, Kraju Proszowskim, Kraju Żylińskim *Przyjazne Regiony w Sercu Europy* (wspólnie z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Departamentem Edukacji Urzędu Marszałkowskiego),
- obsłudze masowego ruchu turystycznego – oprowadzaniu wspólnie z przewodnikami turystycznymi,
- współpracy z mediami w celu poszerzenia wiedzy o Muzeum, jego zbiorach oraz możliwościach wykorzystania ich w programowych zajęciach szkolnych i poza szkolnych (internet, „Dziennik Polski”, Radio Kraków Małopolska, TVP3),
- współpracy z uczelniami – szkolenia studentów, zapoznanie ich z możliwościami dydaktycznymi ekspozycji muzealnych,
- organizacji imprez o charakterze masowym: *Harców Lajkonika* (14 czerwca 2007), *Intronizacji Króla Kurkowego* (9 czerwca 2007), konkursu *Zostań Małym Królem Kurkowym* (2 czerwca 2007), *Konkursu szopek krakowskich* (7 grudnia 2007).

W przygotowanie i prowadzenie wykładów dla dzieci i młodzieży oraz konkursów organizowanych przez Muzeum były zaangażowani: Michał Grabowski, Piotr Hapanowicz, Michał Niezabitowski, Andrzej Malik, Marta Marek, Maciej Mieziań, Małgorzata Niechaj, Waław Pasowicz, Danuta Radwan, Bożena Urbańska, Witold Turdza, Łukasz Walas.

Ważnymi punktami programu upowszechniania wiedzy historycznej były również *Turnieje Rycerskie w Barbakanie* oraz *Spotkania ze średniowiecznym miastem* (Łukasz Walas).

9 września 2007 roku oddział Ulica Pomorska zorganizował po raz pierwszy *Dzień pamięci ofiar gestapo*. Impreza będzie odbywać się corocznie na początku września, by stale przypominać tragiczną historię domu przy ul. Pomorskiej 2, który do 17 stycznia 1945 roku był siedzibą Komendy Policji i Służby Bezpieczeństwa w dystrykcie Kraków. Oddział Ulica Pomorska sprawuje pieczę nad zabytkowymi celami aresztu nazistów, z inskrypcjami więźniów, które zachowane do dziś stanowią dokument niemieckiej okupacji miasta. W programie Dnia Pamięci znalazły się m.in.: uroczysty apel ku czci ofiar gestapo z udziałem kombatanów, przedstawicieli władz państwowych i lokalnych oraz kompanii honorowej Wojska Polskiego, złożenie kwiatów przy tablicy pamiątkowej na ścianie dawnej katowni przy ul. Pomorskiej 2, liczne wykłady i projekcje filmów dokumentalnych. Impreza jest organizowana głównie z myślą o młodzieży szkolnej.

Obchody Dnia pamięci ofiar gestapo – tablica pamiątkowa na Domu Śląskim, przy ul. Pomorskiej 2

Wiele satysfakcji dostarczyły nam dwie imprezy o masowym zasięgu. *Noc Muzeów* (18 i 19 maja 2007, z piątku na sobotę), to impreza, która podobnie jak w latach poprzednich zgromadziła tysiące zwiedzających. Niezrażeni padającym deszczem, odwiedzali oddziały Muzeum Historycznego, uczestnicząc nie tylko w poznawaniu ekspozycji, ale również w przygotowanych na tę *Noc* wydarzeniach. Drugą znaczącą imprezą była akcja *Dzień otwartych drzwi muzeów krakowskich* (25 listopada 2007, niedziela). Wszystkie oddziały naszego Muzeum przygotowały na tę okazję interesujące programy zarówno dla widzów dorosłych, jak i dla dzieci oraz młodzieży. I tak, w oddziale Celestat zwiedzający mogli spotkać się z ekipą królewską Bractwa Kurkowego oraz małym królem kurkowym i jego marszałkami. Dzieci budowały zamki i fortyfikacje miasta średniowiecznego, przebierały się w stroje braci kurkowych. W Starej Synagodze poznawano święta obyczajowe żydowskiej społeczności oraz uczono się żydowskich tańców. W oddziale teatralnym poszukiwano zaginionych lub nieznanych teatraliów. Atrakcją przygotowaną w oddziale Ulica Pomorska była możliwość zwiedzania mało znanego schronu przeciwlotniczego z czasów II wojny światowej w Parku Krakowskim. We wszystkich imprezach *Dnia otwartych drzwi Muzeum Historycznego* wzięło udział ponad 4500 widzów.

W salach muzealnych odbyło się 30 koncertów, w których uczestniczyło około 4000 słuchaczy. Przeprowadzono 284 lekcje dla 7552 uczniów, 255 warsztatów dla 7227 uczestników, oprowadzono 255 grup liczących łącznie 6005 uczestników, na podworcach i dziedzińcach muzealnych odbyły się 24 imprezy plenerowe. Muzeum odwiedziła rekordowa liczba zwiedzających 352 326 osób.

Wizyta Otto Habsburga, syna ostatniego cesarza Austrii, króla Węgier, Wielkiego Księcia Krakowa, Galicji i Lodomerii Karola Habsburga. Otto Habsburg zwiedzał Celestat na zaproszenie Krakowskiego Bractwa Kurkowego 9 czerwca 2007 r.; Otto Habsburg – pierwszy z lewej, następnie kierownik oddziału Małgorzata Niechaj i o. generał Adam Studziński, na ścianie obraz przedstawiający wizytę w Celestacie cesarza Franciszka Józefa, dziadka Ortona; fot. J. Korzeniowski

Muzeum było obecne na 11. Targach Książki w Krakowie (25–28 października 2007), gdzie na własnym stoisku prezentowało swoją bogatą ofertę książek, a czytelnicy mogli porozmawiać z autorami.

Jak corocznie, zorganizowano międzymuzealną imprezę integracyjną. 15 września 2007 roku w hali sportowej w Zabierzowie odbył się *III Turniej piłkarski muzeów krakowskich o puchar prezydenta Krakowa*. W rozgrywkach wzięło udział pięć drużyn reprezentujących siedem krakowskich muzeów: Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum UJ wsparte zawodnikami z Muzeum Żup Solnych, Muzeum Narodowe, Muzeum Historyczne oraz Muzeum Etnograficzne połączone z reprezentacją Muzeum Inżynierii Miejskiej.

Eliminacje wygrała drużyna Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, remisując w pierwszym meczu z Muzeum Narodowym 1:1 (gol Łukasza Walasa), a następnie pokonując kolejno: Zamek Królewski na Wawelu 1:0 (gol Piotra Salwińskiego), Muzeum UJ 2:0 (Łukasz Biały, Piotr Salwiński) oraz Muzeum Etnograficzne 3:1 (gole Piotr Salwiński, Łukasz Biały i bramka samobójcza). W meczach finałowych w walce o trzecie miejsce wygrał zespół Zamku Królewskiego na Wawelu, pokonując drużynę Uniwersytetu Jagiellońskiego. Walka o pierwsze miejsce zakończyła

się wynikiem remisowym. Ostatecznie drużyna Muzeum Historycznego Miasta Krakowa uległa zespołowi Muzeum Narodowego dopiero w szóstej serii rzutów karnych. Puchar prezydenta Jacka Majchrowskiego dla zwycięskiej drużyny Muzeum Narodowego wręczył Marek Podoluk z Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, a puchar ufundowany przez Stałą Konferencję Dyrektorów Krakowskich Muzeów – dyrektor Zofia Gołubiew. Indywidualne nagrody dla najlepszych zawodników – strzelców bramek otrzymali: Piotr Salwiński (Muzeum Historyczne) i Piotr Kądziołka (Muzeum Narodowe).

Turniej był wzorowo przygotowany przez gminę Zabierzów, reprezentowaną przez przewodniczącą Rady Marię Kwaśnik i wójta Elżbietę Burtan.

Działalność wydawnicza

W 2007 roku Muzeum wydało następujące książki:

Nowohucki design. Historia wnętrza i ich twórcy w latach 1949–1959, publikacja towarzysząca wystawie, Kraków

2007, Leszek J. Sibila, 152 s., streszczenie w języku angielskim, ilustracje czarno-białe, wkładka z ilustracjami kolorowymi 15 s., ISBN 978-83-89599-53-7

Skarby krakowskich klasztorów. Zbiory oo. Dominikanów. 750. rocznica śmierci św. Jacka Odrowąża, katalog wystawy, Kraków 2007, Janusz Tadeusz Nowak, Witold Turdza, 52 s., bibliografia (wybór), spis ilustracji, ilustracje kolorowe, ISBN 978-83-89599-58-2

Marcin Samlicki. Malarstwo. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni, katalog wystawy, Kraków 2007, Jan Flaszka, 18 s., streszczenie biogramu artysty w języku angielskim, ilustracje kolorowe, spis ilustracji, ISBN 978-83-89599-48-3

Cracow – the Heritage of Centuries, album wydany w ramach Programu Obchodów 750-lecia Lokacji Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa w roku 2007, Cracow 2007, texts by: Karolina Grodziska, Bogusław Krasnowolski, Michał Niezabitowski, Zdzisław Noga, Krzysztof Zamorski; scientific editor Jan M. Małecki; photographs by: Michał Grychowski; tłumaczenie: HOOBiT Piotr Krasnowolski, Ben Koschalka; suplement *Cracow: the Municipal Space. Supplement*, 8 s., zawiera fotomapy, koncepcja map: Bogusław Krasnowolski, fotomapy: Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, 312 s., bibliografia (wybór), ilustracje kolorowe, spis ilustracji, ISBN 978-83-89599-23-0

Danuta Michałowska. Gwiazda sceny krakowskiej, katalog wystawy, Kraków 2007, Agnieszka Kowalska, Danuta Michałowska, 12 s., ilustracje czarno-białe, ISBN 978-83-89599-63-6

Stara Synagoga na Kazimierzu w Krakowie – przewodnik, Kraków 2007, Eugeniusz Duda, 28 s., ilustracje kolorowe, mapa rozmieszczenia oddziałów MHK, ISBN 978-83-89599-68-1

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa przewodnik po oddziałach, Kraków 2007, red. Anna Biedrzycka, 28 s., ilustracje kolorowe, mapa rozmieszczenia oddziałów MHK, ISBN 978-83-89599-83-4

The Historical Museum of the City of Kraków – Guide to the Branches, Kraków 2007, red. Anna Biedrzycka, tłumaczenie Maria M. Piechaczek-Borkowska, 28 s., ilustracje kolorowe, mapa rozmieszczenia oddziałów MHK, ISBN 978-83-89599-88-9

Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791. Katalog wystawy, katalog wystawy zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa przy udziale Archiwum Państwowego w Krakowie oraz Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Kraków 2007, praca zbiorowa, koncepcja i redakcja naukowa Grażyna Lichończak-Nurek, 712 s., 11 artykułów naukowych i około 1000 not katalogowych, bibliografia, wykaz

źródeł i publikacje internetowe, indeks osobowy, indeks topograficzny, ilustracje kolorowe, w tym do każdego obiektu opisanego w nocie, spis ilustracji, ISBN 978-83-89599-73-5

Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791. Przewodnik po jubileuszowej wystawie czasowej, przewodnik wydany we współpracy z Archiwum Państwowym w Krakowie, Kraków 2007, Greta Czupryniak, Grażyna Lichończak-Nurek, 48 s., ilustracje kolorowe, ISBN 978-83-89599-78-0

Kraków – the European City of the Magdeburg Law 1257–1791. Guidebook to the jubilee temporary exhibition, State Archive in Kraków, Historical Museum of the City of Kraków, Kraków 2007, Greta Czupryniak, Grażyna Lichończak-Nurek, translated by Maria M. Piechaczek-Borkowska, 48 s., ilustracje kolorowe, ISBN 978-83-89599-78-0

Europejskie miasta prawa magdeburskiego. Tradycja, dziedzictwo, identyfikacja. Sesja komparatystyczna, Kraków 13–15 października 2006. Materiały konferencyjne, Kraków 2007, red. Anna Biedrzycka, Agnieszka Kutylak-Hapanowicz, tłumaczenie na język angielski Maria Piechaczek-Borkowska, tłumaczenie tekstów niemieckojęzycznych Magdalena Wartykiewicz, 196 s., ilustracje czarno-białe, wersja polsko-angielska, ISBN 978-83-89599-93-3

W cieniu bożnic i klasztorów. Krakowski Kazimierz, publikacja towarzysząca wystawie, Kraków 2007, Anna Jodłowiec-Dziedzic, Eugeniusz Duda, 80 s., wybrana literatura, ilustracje kolorowe, ISBN 978-83-89599-98-8

In the shadow of Synagogues and churches. Kraków's Kazimierz, wersja angielska publikacji towarzysząca wystawie, Kraków 2007, Anna Jodłowiec-Dziedzic, Eugeniusz Duda, 80 s., wybrana literatura, ilustracje kolorowe, ISBN 978-83-89599-98-8

Z pracowni Małgorzaty Olkuskiej, katalog wystawy, Kraków 2007, Witold Turdza, 16 s., zestawienie ważniejszych wystaw indywidualnych i zbiorowych, ilustracje kolorowe, spis ilustracji, ISBN 978-83-89599-04-4

Senatorowie województwa krakowskiego II Rzeczypospolitej (1922–1939), Biblioteka Krzysztoforska Nr 3, Kraków 2007, Piotr Hapanowicz, 240 s., indeks wystąpień senatorów województwa krakowskiego podczas posiedzeń plenarnych Senatu RP w latach 1922–1939, indeks osobowy, bibliografia, 16 tabel, mapy, streszczenie w języku angielskim, spis ilustracji, ilustracje czarno-białe, ISBN 978-83-89599-14-8

Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Pleszów, publikacja towarzysząca wystawie, Kraków 2007, Maria Lempart, Jacek Górski, 32 s., streszczenie w języku angielskim, bibliografia, spis obiektów na wystawie, ilustracje kolorowe i czarno-białe, ISBN 978-83-89599-19-3

Kazimierz Adamski. Rzeźba, katalog wystawy, Kraków 2007, Łukasz Biały, 16 s., streszczenie w języku angielskim, bibliografia, ilustracje kolorowe, ISBN 978-83-89599-24-7

Muzeum Rozproszone Nowej Huty – przewodnik, Kraków 2007, Leszek J. Sibila, 36 s., il., mapa Nowej Huty z zaznaczeniem obiektów Muzeum Rozproszonego Nowej Huty, wybrana literatura, kolorowe i czarno-białe, ISBN 978-83-89599-29-2

Nowa Huta Ecomuseum – guidebook, przewodnik w języku angielskim, Kraków 2007, Leszek J. Sibila, tłumaczenie Maria M. Piechaczek-Borkowska, 36 s., mapa Nowej Huty z zaznaczeniem obiektów Muzeum Rozproszonego Nowej Huty, wybrana literatura, ilustracje kolorowe i czarno-białe, ISBN 978-83-89599-34-6

„Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2007, z. 25, red. Anna Biedrzycka, 288 s., ilustracje kolorowe i czarno-białe, streszczenia artykułów w języku angielskim, ISSN 0137-3129

Łącznie wydano 10 katalogów wystaw, 7 przewodników, tom z serii Biblioteka Krzysztoforska, zeszyt rocznika naukowego „Krzysztofory”, materiały z sesji naukowej oraz album, a ponadto karty pocztowe, różnorodne ulotki w języku polskim i angielskim, bilety wstępu, zaproszenia, plakaty. Dorobek ten należy uznać za znaczące osiągnięcie zarówno autorów, w większości pracowników Muzeum, jak i Redakcji Wydawnictw, która przygotowała materiały do druku (Anna Biedrzycka, Magdalena Fryźlewicz). W tym miejscu kierujemy wyrazy podziękowań do wszystkich uczestników procesu wydawniczego.

Rada Muzealna Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

W 2007 roku miały miejsce dwa posiedzenia Rady Muzealnej Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Pierwsze, zgodnie z przyjętym planem odbyło się w nowym oddziale Muzeum w Nowej Hucie. W posiedzeniu, które odbyło się 3 kwietnia, uczestniczyli następujący członkowie Rady: Marcin Biborski, Ryszard Kucharski, Jacek Łodziński, Jan M. Małecki, Jacek Purchła, Paweł Pytko, Andrzej Sołtan, Ewa Wyka, Maria Zachorowska, Krzysztof Zamorski (przewodniczący Rady) oraz Jerzy Żmudziński. W spotkaniu wziął też udział przewodniczący Komisji Kultury Rady Miasta Krakowa Jerzy M. Federowicz. Nieobecność na posiedzeniu usprawiedliwili Anna Baranowa, Czesław Dźwigaj, Jerzy Wyrozumski i Genowefa Zań-Ograbek.

W trakcie spotkania dyrektor Muzeum Michał Niezabitowski przedstawił sprawozdanie z działalności merytorycznej i wyniki finansowe Muzeum w 2006 roku, a także plan pracy na rok 2007. Obszerne materiały na temat obu referowanych przez dyrektora zagadnień członkowie Rady otrzymali na piśmie przed posiedzeniem.

Za najlepszą miarę dokonań Muzeum w 2007 roku uznał dyrektor Niezabitowski, znakomitą frekwencją na

wystawach i imprezach muzealnych, która osiągnęła liczbę 260 tysięcy zwiedzających. Do największych osiągnięć 2006 roku zaliczył wystawy *Kraków w chrześcijańskiej Europie X–XIII wiek*, *Pamiętki po Józefie Piłsudskim*, *Cracovia – Wisła 1906–2006*, *Święta wojna – święta zgoda oraz Szopki neapolitańskie*, które podbiły serca krakowian i turystów, a także katalog wystawy *Kraków w chrześcijańskiej Europie X–XIII wieku*, który został Krakowską Książką Listopada. Z innych prac za ważne wydarzenie wskazał zakończenie remontu piwnic Pałacu Krzysztofory. Za niepowodzenie, choć niepowstałe z winy Muzeum, uznał odstąpienie od realizacji rekonstrukcji *Miasta średniowiecznego*.

W dyskusji nad sprawozdaniami głos zabierali Maria Zachorowska, Paweł Pytko, Jan M. Małecki, Jacek Purchła i Krzysztof Zamorski. Mówcy wyrażali uznanie dla efektów pracy Muzeum, podkreślali sukcesy dyrektora Niezabitowskiego w opracowaniu i realizacji bardzo ambitnych zadań, które sprawiły, że Muzeum zdobyło znaczące miejsce wśród placówek kulturalnych miasta. Wyrażano też troskę o to, że status materialny pracowników nie nadąży za ich osiągnięciami. W głosowaniu jawnym jednomyślnie przyjęto sprawozdania dyrekcji Muzeum.

Następnie dyrektor Niezabitowski przedstawił plan pracy Muzeum na rok 2007. Za najważniejsze uznał kontynuację cyklu imprez związanych z obchodami 750. rocznicy lokacji miasta, w tym przygotowanie wielkiej ekspozycji i katalogu *Kraków europejskie miasto prawa magdeburzkiego 1257–1571*. Z prac o charakterze organizacyjnym wskazał na konieczność dalszego prowadzenia prac konserwatorsko-modernizacyjnych w Pałacu Krzysztofory. Jednocześnie poinformował Radę, że rozpoczęły się rozmowy między Urzędem Miasta a Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w sprawie regulacji spraw własnościowych Pałacu Krzysztofory. W dyskusji nad planem pracy głos zabierali: Jerzy M. Federowicz, Jacek Purchła, Jan M. Małecki, Ewa Wyka, Jacek Łodziński, Paweł Pytko. Mówcy z uznaniem ocenili program działań Muzeum, podkreślając, że odgrywa ono wiodącą rolę w realizacji imprez jubileuszowych. Wyrazili nadzieję, iż sprawy własnościowe Pałacu Krzysztofory, ku pożytkowi kultury Krakowa, zostaną rozwiązane zgodnie z potrzebami Muzeum, wskazali na konieczność zabiegania o środki unijne na cele modernizacji Pałacu Krzysztofory. W głosowaniu Rada jednogłośnie zaakceptowała plan pracy Muzeum na rok 2007. W ostatnim punkcie zebrania kierownik oddziału Nowa Huta Leszek Sibila przedstawił dotychczasowe dokonania i plany oddziału na najbliższe lata.

Drugie w omawianym roku, a ostatnie w tej kadencji posiedzenie Rady odbyło się 6 grudnia 2007 roku w sali Baltazara Fontany Pałacu Krzysztofory. W posiedzeniu, w którym wziął również udział prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, uczestniczyli następujący członkowie Rady: Anna Baranowa, Marcin Biborski, Czesław Dźwigaj, Ryszard Kucharski, Jacek Łodziński, Jan M. Małecki, Jacek Purchła, Ewa Wyka, Jerzy Wyrozumski, Maria Zachorowska, Krzysztof Zamorski, Genowefa Zań-Ograbek. Nieobecność usprawiedliwili Paweł Pytko, Andrzej Sołtan, Jacek Żmudziński. W spotkaniu

uczestniczył przedstawiciel Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa Marek Podoluk. Zebraniu przewodniczył przewodniczący Rady profesor Krzysztof Zamorski.

Jako pierwszy zabrał głos prezydent Majchrowski, który wysoko ocenił działalność Muzeum pod kierunkiem dyrektora Niezabitowskiego stwierdzając, że znakomicie realizuje on program, który przedstawił zgłaszając swoją kandydaturę do konkursu na stanowisko dyrektora. Na szczególne podkreślenie, jak powiedział prezydent Majchrowski, zasługuje znakomita realizacja programu obchodów 750-lecia lokacji. Udane wystawy, na europejskim poziomie wydawnictwa oraz wysoka frekwencja składają się na sukcesy Muzeum ostatnich lat. W zakończeniu swego wystąpienia prezydent podziękował dyrekcji Muzeum za działalność oraz członkom Rady Muzeum za czteroletnią społeczną pracę. Następnie członkom ustępującej Rady wręczył uroczyste listy z podziękowaniami. Z kolei przewodniczący Krzysztof Zamorski podsumował działania Rady w latach 2004–2007. Rada odbyła dziewięć posiedzeń plenarnych posiedzeń, w trakcie których oceniła plany pracy Muzeum, ich realizację i osiągnięte rezultaty. Współdziałała w opracowaniu strategii Muzeum zarówno poprzez swe uchwały, jak i bezpośredni udział prezydium i członków Rady w działaniach dyrekcji Muzeum, wspierała jej zabiegi o uregulowanie spraw własnościowych Pałacu Krzysztoforów oraz zwiększenie wynagrodzeń pracowników Muzeum. Współpraca Rady z dyrekcją układała się bardzo dobrze. Rada spotykała się też z pełnym zrozumieniem ze strony organu założycielskiego Muzeum.

W następnym punkcie Michał Niezabitowski przedstawił cele strategiczne instytucji na lata 2008–2014. Za najważniejsze uznał zakończenie remontu i modernizacji całego Pałacu Krzysztoforów oraz przygotowanie nowej ekspozycji stałej prezentującej dzieje Krakowa. Zapoznał Radę z programem zagospodarowania Pałacu po remoncie, którego realizacja winna spowodować zwiększenie powierzchni ekspozycyjnej i dydaktycznej niemal dwukrotnie. Jednocześnie zapowiedział, że ekspozycja stała zawierać będzie nowy dział poświęcony prezentacji współczesnej sztuki krakowskiej. Równocześnie będą prowadzone prace nad modernizacją ekspozycji stałych w Domu pod Krzyżem, Celestacie, Starej Synagodze.

W dyskusji głos zabierali: Jerzy Wrozumski, Jacek Purchla, Czesław Dźwigaj, Anna Baranowa, Maria Zachorowska, Genowefa Zań-Ograbek. Wszyscy dyskutanci z uznaniem wypowiadali się o planach Muzeum, podkreślali osobiste zasługi dyrektora Niezabitowskiego w opracowaniu śmiałych wizji przyszłego Muzeum, które w zaproponowanym kształcie będzie instytucją nowoczesną, spełniającą najwyższe standardy w muzealnictwie.

W dalszej części dyskusji Wacław Passowicz i Krzysztof Zamorski wskazali na niedostatki bieżącego budżetu, który nie zabezpiecza w pełni realizacji stojących przed Muzeum zadań. Prezydent Jacek Majchrowski zapewnił, że tak jak do tej pory, tak i teraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, budżet Muzeum będzie zwiększony. Na zakończenie zebrania przewodniczący Rady i dyrektor Muzeum podziękowali członkom Rady za ich pracę.

Muzeum na łamach krakowskich dzienników

Wydarzenia muzealne odnotowywała krakowska prasa. Najczęściej o sprawach Muzeum informował „Dziennik Polski”. Wybrane fragmenty artykułów i notatek prasowych, przedstawione poniżej w układzie chronologicznym, dotyczą przede wszystkim wydarzeń, które najmocniej przyciągały uwagę mediów. Część cytowanych artykułów jest też poświęcona mniej spektakularnym faktom, które jednak w naszym przekonaniu informowały o ważnych działaniach naszej instytucji w 2007 roku.

W muzeum też można się bawić. „Gazeta w Krakowie” (lokalny dodatek „Gazety Wyborczej”), nr 14, z 17 stycznia, s. 3

„Najmłodszy nie mogą się wyszaleć na śniegu, muszą więc inaczej zaplanować wypoczynek podczas ferii. Choć akcja »Zima w mieście« odbywa się w tym roku bez śniegu atrakcji jest dużo. (...) W Pałacu Krzysztoforów można na przykład podziwiać wystawę szopok neapolitańskich, a później namalować swoją wymarzoną szopkę na zajęciach plastycznych. To nie jedyne propozycje Muzeum Historycznego. Dla dzieci przygotowano również warsztaty pokazujące życie w średniowiecznym Krakowie, nieznaną Nową Hutę, a także takie, na których maluchy uczą się budować fortyfikacje Krakowa. Starsze dzieci poznają historię Krakowa, Kazimierza, uczą się też co to jest szabat, usłyszą chanukową legendę.”

Marcin Samlicki u Hipolitów. Artysta przywracany pamięci. „Dziennik Polski”, nr 33, z 8 lutego, s. 9

„Jednego z artystów niemal zapomnianych, a w swoim kraju wartych pamięci, przypomina Muzeum Historyczne Miasta Krakowa: w kamienicy Hipolitów otwarto wczoraj wystawę Marcina Samlickiego (1878–1945).”

Bruk w wykopie. „Dziennik Polski”, nr 34, z 9 lutego, s. 2 (dodatek „Kronika Krakowska”)

„Od kilku miesięcy trwają prace przy odsłanianiu przedproży pałacu Krzysztoforów, siedzibie Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Zewnętrzne ściany zostały odkryte zarówno od strony Rynku, jak i ul. Szczepańskiej. Archeolodzy odsłanili pierwotne wejście do przedproży (wchodziło się po schodkach w dół). Od strony ul. Szczepańskiej odkryto dwa poziomy średniowiecznego bruku wapiennego. (...) Obecnie archeolodzy czekają na dodatkowe pozwolenie na poszerzenie zakresu badań. Wniosek ten wynika z faktu, że po konsultacjach w środowisku historycznym i konserwatorskim, ustalono, że należy dać zwiedzającym możliwość oglądania przedproży. Według wstępnej koncepcji zwiedzający, po zobaczeniu wystawy muzealnej w piwnicach, mogliby przez jeden z oryginalnych portali, wyjść na zewnątrz, by stanąć pod płytą Rynku Głównego i zobaczyć, jak wyglądały przedproża. Wykonanie takiej trasy turystycznej wymaga poszerzenia wykopu, zabezpieczenia go od strony wschodniej ścianą oporową oraz przykrycia płytą żelbetową.”

Bartosz Piłat: *Na budowę kopii jest za późno.* „Gazeta w Krakowie” (lokalny dodatek „Gazety Wyborczej”), nr 43, z 20 lutego, s. 5

„Kopia nie powstanie, bo nie udało się nam na czas znaleźć wykonawcy, który by ją zbudował do czerwca tego roku. Najpierw nikt się nie zgłosił do przetargu na realizację miasteczka, potem z powodu błędów formalnych przetarg unieważniliśmy. Wreszcie, gdy udało nam się wyłonić wykonawcę w drodze negocjacji, okazał się, że nie zdąży – wyjaśnia przyczyny porażki dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Michał Niezabitowski. Chodzi o projekt *Miasta średniowiecznego* w ramach obchodów 750-lecia lokacji Krakowa muzeum zaplanowało, że na pl. Szczepańskim powstanie kopia średniowiecznego Rynku. Oprócz odtworzenia ówczesnego Krakowa – w tym kamienic – atrakcją programu miały być spotkania z rzemieślnikami prezentującymi ówczesną technikę, a także pokazy tańców i walk rycerskich. Choć makiety nie będzie postanowiliśmy nie rezygnować z realizacji reszty programu i przenieść go w inne miejsce. Na razie ustaliliśmy, że do Barbakanu – mówi Niezabitowski.”

Od środy w Muzeum Historycznym Dominikańskie skarby. „Dziennik Polski”, nr 45, z 22 lutego, s. 5 (dodatek „Kronika Krakowska”)

„Naturalnym miejscem eksponowania klasztornych zbiorów jest kościół – i to udostępniane jest wszystkim. To co poza kościołem umyka naszemu widzeniu i poznaniu. Inicjatywę Muzeum Historycznego realizowaną przy życzliwej pomocy zakonów trudno przecenić. Zatem od środy będziemy mieli w Krzysztoforach kolejne spotkanie z piękną dawnością: rękopisami i inkunabułami, z rzeźbami i obrazami, ze znakomitym rzemiosłem pracującym ku chwale Bożej i człowieczej duchowości...”

Uwertura w piwnicach. „Dziennik Polski”, nr 81, z 5 kwietnia, s. 3 (dodatek „Kronika Krakowska”)

„Wkrótce będzie można nowoczesnymi schodami zejść do średniowiecznych podziemi Krzysztoforów. (...) To znakomite wnętrza – podkreślał wicedyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Waław Passowicz - jeszcze kilka miesięcy temu wyglądało nieciekawie. Teraz to piękna przestrzeń. Pałacowe piwnice wyglądają istotnie interesująco: odnowiono ceglane i kamienne wątki, w jednej z sal na podłodze położono oryginalny XIV-wieczny bruk z Rynku Głównego. (...) Wkrótce w odnowionych wnętrzach (...) rozpocznie się instalowanie wystawy. To będzie uwertura do wielkiej stałej wystawy historycznej – zapowiada dyrektor Michał Niezabitowski.”

Wejść w sezonie na mury. „Dziennik Polski”, nr 92, z 19 kwietnia, s. 3

„Po latach prac konserwatorskich przy odnawianiu średniowiecznych murów obronnych jest szansa, że zostaną one udostępnione zwiedzającym w nadchodzącym sezonie turystycznym. (...) Prace finansowane będą z funduszy miejskich oraz dotacji ze Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. (...) Prace prowadzone będą w maju, (...) w czerwcu trasa turystyczna ma zostać udostępniona.”

Osiem książek o Krakowie. „Dziennik Polski”, nr 121, z 25 maja, s. 12

„Ważne wydarzenia, wielkie jubileusze powinny zostawić ślad. Trwałym śladem dla następnych pokoleń jest książka – mówił Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa, otwierając prezentację Biblioteki Lokacyjnej, której jest inicjatorem. Biblioteka Lokacyjna przedstawiona wczoraj w Muzeum Historycznym obejmuje osiem wydanych w latach 2005–2007 publikacji naukowych i popularnonaukowych o Krakowie; dawnym i mniej dawnym, o mieście pojmowanym jako idea, jako proces, jako fakt polityczny i ekonomiczny, o ludziach także o mieście jako miejscu mitów i legend.”

Oratorium opowie o 750-letniej historii miasta. „Gazeta w Krakowie” (lokalny dodatek „Gazety Wyborczej”), nr 125, z 30 maja, s. 7

„Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zaprasza na światowe prawykonanie oratorium *Cracovia est*, skomponowanego z okazji obchodów 750-lecia lokacji Krakowa. Czy można opowiedzieć o dziejach Krakowa podczas godzinnego oratorium atrakcyjnie pod względem muzycznym i w zgodzie z historią? Tego niełatwego zadania podjął się Dariusz Regucki we współpracy z Muzeum Historycznym Miasta Krakowa i Operą Krakowską. (...) Za pomocą dźwięku próbowałem opisać historie miasta według wskazówek, które dostałem z Muzeum Historycznego – mówi kompozytor – chciałem muzycznie połączyć wydarzenia dawne (...) ze współczesnością. Będą w oratorium i teksty Wincentego Kadłubka, i zawołanie *santo subito*, (...). Czy wsłuchując się w wykonanie utworu, zobaczymy Wawel, Tatarów zbliżających się do miasta czy potop szwedzki (...), przekonamy się już 5 czerwca.”

Olga Szpunar: *Magazyn muzeum w domu po szkole.* „Gazeta w Krakowie” (lokalny dodatek „Gazety Wyborczej”), nr 127, z 1 czerwca, s. 6

„Nie dom kultury ani nowa szkoła, tylko... magazyn Muzeum Historycznego powstanie w opuszczanym przez zlikwidowane Gimnazjum nr 10 budynku. Tak zdecydował Wydział Edukacji. Radni są oburzeni i przypominają obietnice, że budynek przeznaczony będzie na cele edukacyjno-oświatowe. (...) Tymczasem dopiero całkiem niedawno radni dowiedzieli się, że w części szkoły już od sierpnia ubiegłego roku leżą zmagazynowane eksponaty Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. (...) Decyzja co do przyszłości budynku, powinna zapaść dopiero wtedy, gdy będzie pusty. Nie stanie się to wcześniej niż w 2009 roku. Wtedy Muzeum Historyczne będzie mogło przenieść się do budowanych obecnie magazynów. Do tej pory musi przecież gdzieś trzymać swoje zbiory.”

Strzały do kura z balonów. *Kilkuset uczniów rywalizowało o tytuł małego króla.* „Dziennik Polski”, nr 129, z 4 czerwca, s. 5 (dodatek „Kronika Krakowska”)

„W sobotę, w parku Strzeleckim odbył się finał konkursu o tytuł małego króla kurkowego, zorganizowanego przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa i Towarzystwo Strzeleckie Bractwo Kurkowe. W rywalizacji wzięło udział kilkuset uczniów z 16 szkół.”

Agnieszka Malatyńska-Stankiewicz: *Muzyczna historia miasta*, „Dziennik Polski”, nr 131, z 6 czerwca, s. 11

„Ponad 300 osób – Orkiestra i Chór Opery Krakowskiej, Chór Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Fryderyka Chopina w Krakowie, a także soliści Zbigniew Wodecki, Beata Czernecka i Andrzej Gaździcki pod batutą Piotra Sułkowskiego – wykonało wczoraj na Rynku oratorium *Cracovia est* Dariusza Reguckiego. (...) Oratorium bardzo przypadło do gustu publiczności, która nie tylko nagradzała oklaskami poszczególne części utworu, ale po zakończeniu zgotowała artystom owację na stojąco.”

***Pięć wieków splendoru Krakowa*. „Dziennik Polski”, nr 131, z 6 czerwca, s. 14**

„Ponad 800 eksponatów (wśród nich obiekty po raz pierwszy pokazywane publicznie) zgromadzono na wystawie *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791*, otwartej wczoraj w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa i będącej najważniejszym muzealnym wydarzeniem obchodów 750-lecia lokacji Krakowa. (...) Wystawie towarzyszy liczący ponad 700 stron katalog z ogromnym materiałem ilustracyjnym. (...) Jako pierwsi zwiedzili wczoraj wystawę dostojni goście, którzy przybyli na uroczystości 750-lecia lokacji. U bram Krzysztoforów witał ich Lajkonik i Bractwo Kurkowe – żywe powiązanie współczesności i dawności Krakowa. Krakowianie zwiedzali do 4 rano; dopiero wtedy zamknęła się pałacowa brama.”

***Pięć wieków w kolorze cynobru*. „Gazeta w Krakowie” (lokalny dodatek „Gazety Wyborczej”), nr 131, z 6–7 czerwca, s. 3**

„Skarby opowiadające pięć wieków historii naszego miasta można od wczoraj oglądać w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa. Ekspozycję *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego* obejrzeli najpierw goście jubileuszu. A że goście byli także zagraniczni, w muzeum słychać było wczoraj kilkanaście języków. Historię miasta opowiadano po rosyjsku, angielsku, niemiecku, francusku, włosku, hiszpańsku, węgiersku... Ale przede wszystkim opowiadały ją eksponaty – skarby zgromadzone na trzech poziomach (wypożyczone z muzeów polskich i zagranicznych archiwów). To historia pięciu wieków w cynobrowej scenografii – ten właśnie kolor był używany przy sporządzaniu średniowiecznych dokumentów. (...) Na zwiedzanie tej wystawy trzeba poświęcić trochę czasu. Warto przede wszystkim zejść do wyremontowanych piwnic, gdzie zgromadzono przedmioty i dokumenty opowiadające najwcześniejszą historię Krakowa. (...) Parter to rozdział o Krakowie z połowy XVII wieku, kiedy miasto przeżywało największy rozkwit. (...) Ostatni poziom poświęcono Krakowowi mieszczańskiemu – religijności, zamiłowaniu do dzieł sztuki (a więc fundacjom), kontaktom krakowian z wybitnymi artystami ówczesnej Europy.”

Joanna Dolna: *Mury zdobyto*. „Gazeta Krakowska”, nr 133, z 9–10 czerwca, s. 8

„Od wczoraj można zwiedzać jedyny ocalony przed wyburzeniem w XIX wieku fragment murów miejskich. (...) Trasa ma około 100 m. Była udostępniana turystom w latach 50., a następnie zamknięta. Na jej urządzenie wydano 500 tys. z budżetu gminy i Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Po latach, w których mury były dostępne tylko z zewnątrz, miasto przekazało Muzeum Historycznemu ich zachowany odcinek. (...) Wystawa przygotowana przez Muzeum Historyczne, prezentuje szczegóły architektoniczne i obronne tych, w większości nieistniejących już fortyfikacji. (...) Według turystów nowa trasa będzie przebojem, podobnie jak Barbakan, do którego ustawiają się kolejki.”

Katarzyna Kachel: *Instrukcja obsługi do Lajkonika*. „Gazeta Krakowska”, nr 138, z 15 czerwca, s. 6 (dodatek „Tydzień”)

„Nikt przed nami jeszcze tego nie robił! Rozebraliśmy konika zwierzynieckiego, który wczoraj harcował po ulicach Krakowa. Kostium pół człowieka, pół konia oddaliśmy do Muzeum Historycznego. Krótki wstęp. Zbigniew Głonek włożył wczoraj kostium Lajkonika 20. raz i 20. też go po harcach zdjął. Ma w tym zakładaniu sporą wprawę. Tym większą, że zanim pod konikiem zaczął chodzić, lat dwadzieścia terminował w zwierzynieckim orszaku jako włóczyk i podpatrywał kątem swych poprzedników (...) Gdy Lajkonik już rozebrany, kostium trzeba zdeponować w Muzeum Historycznym, gdzie w pracowni konserwatorskiej zostanie podreperowany i oczyszczony, tak by mógł godnie służyć konikowi zwierzynieckiemu za rok. (...) Dwa lata przed śmiercią, w 1904 roku, Stanisław Wyspiański zaprojektował strój dla Lajkonika (...). Członków orszaku ubrano w latach 50. XX w. wg projektów Witolda Chomicza. W 1997 roku nowe stroje dla włóczków i orkiestry zaprojektowała Krystyna Zachwatowicz.”

***Pracownie i magazyny. Muzeum dostanie 1600 metrów*. „Dziennik Polski”, nr 168, z 20 lipca, s. 2 (dodatek „Kronika Krakowska”)**

„Muzeum Historyczne Miasta Krakowa otrzyma w użytkowanie na 30 lat, budynek przy ul. Księcia Józefa 337. Ma tam powstać nowoczesny kompleks magazynów i pracowni konserwatorskich. (...) Pozytywną opinię w sprawie użyczenia budynku wyraziła m.in. Komisja Mienia i Rozwoju Gospodarczego Rady Miasta Krakowa, co pozwoliło na odstąpienie od przetargu. Wartość rynkowa prawa własności zabudowanej nieruchomości została wyceniona na 2 127 500 zł. Muzeum będzie zobowiązane do uiszczania opłat rocznych z tytułu użytkowania zabudowanej nieruchomości w wysokości 5106,64 zł netto oraz 22 proc. podatku VAT).”

***Prawo do Rynku. Remont Krzysztoforów*. „Dziennik Polski”, nr 197, z 24 sierpnia, s. 2 (dodatek „Kronika Krakowska”)**

„Właśnie rozpoczynają się prace remontowe w pałacu Krzysztoforów, będącym siedzibą Muzeum Historycznego

Miasta Krakowa. Wczoraj odbyło się wprowadzenie wykonawcy. Do końca roku prowadzone będą prace w zachodnim skrzydle pałacu (pracownicy i zbiory z tej części pałacu zostali przeniesieni do głównej części budynku oraz do budynku szkoły przy ul. Stanisława ze Skalbmierza). Prace prowadzić będzie Przedsiębiorstwo Budowlane »Francuz« Generalnemu remontowi tego skrzydła (wymiana stropów, wzmocnienie sklepień, wymiana instalacji itp.) towarzyszyć będą wszechstronne badania nad historią pałacu i jego wystrojem. Wartość wszystkich robót wyniesie ok. 1,2 ml zł.”

W Krzysztoforach powstanie wielkie muzeum. Po zwiedzaniu...kawka. „Gazeta Krakowska”, nr 208, z 6 września, s. 11

„Michał Niezabitowski, dyrektor MHK, główne założenia kompleksowego remontu pałacu przedstawił przed prezydium Społecznego Komitetu Ochrony Zabytków Krakowa. Nie ukrywał jednak, że wprowadzenie w życie tych ambitnych planów zależy od scalenia własności obiektu. W chwili obecnej 20 procent budynku jest bowiem własnością województwa małopolskiego i Cricoteki. W zamian za przekazanie miastu tej części pałacu, gmina obiecała marszałkowi kilka działek inwestycyjnych, w tym 7 arów działki koniecznej do rozpoczęcia budowy nowej siedziby Cricoteki nad elektrownią podgóorską. Cricoteka przeniosłaby się z pałacu Krzysztoforów na ul. Nadwiślańską, a jej miejsce zajęłoby muzeum. Dyskusja na temat zasad zamiany trwa już od roku.(...) Obecnie Pałac Krzysztoforów ma zaledwie 1380 mkw. powierzchni ekspozycyjnej. Po remoncie muzeum będzie już 2,7 tys. mkw. (...) Dyrektor Niezabitowski wyjaśnił, że pieniądze na modernizację, po uregulowaniu stanu własnościowego pałacu, uda się pozyskać z funduszy unijnych.”

Marszałek wyprowadza się z Krzysztoforów. „Dziennik Polski”, nr 273, z 22 listopada, s. 1 (dodatek „Kronika Krakowska”)

„W ciągu kilku tygodni miasto Kraków powinno zostać jedynym właścicielem pałacu Krzysztoforów. W zamian województwo małopolskie – drugi współwłaściciel – otrzyma od miasta kilka innych nieruchomości. (...) Jednak dopiero niedawne spotkanie prezydenta Krakowa Jacka Majchrowskiego i marszałka wojewódzkiego Marka Nawary spowodowało, że problem jest bliski rozwiązania. Marszałek zgodził się na przyjęcie 5 z 7 nieruchomości wskazanych przez prezydenta do zamiany. (...) Marek Nawara zadeklarował, że – po przedstawieniu wycen i ewentualnym wskazaniu dodatkowych nieruchomości jako uzupełnienia rekompensaty – szybko dojdzie do zamiany nieruchomości, może już na przełomie 2007 i 2008 roku.”

Katarzyna Kachel: Prawdziwe Betlejem jest w Krakowie. „Gazeta Krakowska”, nr 286, z 7 grudnia, s. 11

„Wczoraj szopkarze przynieśli na Rynek Główny swoje stajenki. Do 65. Konkursu zgłoszono 146 szopek. (...) Tak jest od 1937 roku, kiedy to odbył się pierwszy konkurs szopek. Ożyła wówczas dziewiętnastowieczna tradycja budowania w okresie świątecznym żłóbka betlejemskiego.”

Dorobek obchodów 750-lecia lokacji Krakowa. Publikacje na jubileusz. „Dziennik Polski”, nr 296, z 19 grudnia, s. 12

„Rok jubileuszu 750-lecia lokacji Krakowa na prawie magdeburskim dobiega końca. Obok licznych imprez przyniósł dorobek wydawniczy. W Muzeum Historycznym odbyła się wczoraj promocja publikacji i podsumowujące spotkanie wydawców. W sali Fontany spotkali się instytucjonalni autorzy: Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Muzeum Historyczne, Archiwum Państwowe w Krakowie, Archiwum Kapitulne na Wawelu. Prof. Andrzej Chwalba - prezes krakowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, przedstawił 14 najważniejszych spośród tegorocznych publikacji książkowych i albumowych. Część z nich znalazła już uznanie jury Krakowskiej Książki Miesiąca, wiele – od monumentalnego albumu *Kraków, europejskie miasto magdeburskiego* (Muzeum Historyczne) po fundamentalne *Źródła kultury duchowej Krakowa* (Archiwum Kapitulne i Muzeum Katedralne na Wawelu) gościło na naszych łamach. Najnowszym z jubileuszowych tytułów jest *Atlas historyczny Krakowa*.”

Pracownicy Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

Pracownicy Muzeum Historycznego miasta Krakowa obchodzący w 2007 roku jubileusze 20-, 25-, 30-, 35-, 40- i 45-lecia pracy:

Stanisława Baran, Elżbieta Błażewska, Iwona Butrycz-Nuckowska, Greta Czupryniak, Marek Głuch, Elżbieta Junger, Józef Korzeniowski, Janina Mędrala, Urszula Misina, Dorota Młodzińska-Kurzawska, Waław Passowicz, Violetta Pycińska, Aleksandra Radwan, Danuta Salwińska-Wrona, Anna Szałapak, Jacek Szczerbiński, Krzysztof Szkaradek, Adam Wróblewski

Pracownicy przyjęci do pracy w 2007

Danuta Antas, Dorota Chmielorz, Barbara Dziechciowska, Elżbieta Fijał, Barbara Grzesiak, Piotr Halberda, Paweł Jagło, Agata Kapołka, Dominika Kapusta, Michał Karoń, Elżbieta Lang, Dominik Lulewicz, Grzegorz Łojowski, Marcin Łojowski, Ewa Markiewicz-Sikora, Marcin Mirochna, Urszula Misiak, Łukasz Nowakowski, Małgorzata Oleksiak, Łukasz Olszewski, Irena Palca, Iwona Rowińska, Piotr Rzeźnik, Waław Sawicz, Monika Siwek, Sylwia Skrzypek, Zbigniew Skupień, Marta Śmietana, Genowefa Zań-Ograbek, Hubert Żal

Pracownicy, którzy odeszli z pracy w 2007 roku

Elżbieta Balińska, Józef Cyganik, Barbara Grzesiak, Piotr Halberda, Dominika Kapusta, Michał Karoń, Agnieszka Kutylak-Hapanowicz, Marcin Mirochna, Monika Muzyk, Zofia Nizioł (emerytura), Łukasz Nowakowski, Sylwia Pachota (emerytura), Iwona Rowińska (emerytura), Monika Siwek, Sebastian Sołek, Edward Stachowicz, Lucyna Ślusarczyk, Ewa van Wees (emerytura), Alina Wytrwał, Jerzy Zwolański, Hubert Żal